

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.08.2002
Avaldamismärge:	RT I 2002, 26, 150

Välja kuulutanud
Vabariigi President
12.03.2002 otsus nr 115

Maksudkorralduse seadus

Vastu võetud 20.02.2002

AVALDATUD :
RT I 2002, 26, 150

1. peatükk ÜLDSÄTTED

1. jagu Seaduses kasutatavad põhimõisted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

- (1) Käesolev seadus määrab maksuhalduri ja maksukohustuslase õigused, kohustused ja vastutuse, maksumenetluse korra ning maksuvaidluste lahendamise korra.
- (2) Käesolevas seaduses sätestatud kohaldatakse kõikidele riiklikele maksudele, kui maksuseaduses ei ole ette nähtud erieeskirju.
- (3) Käesolevas seaduses sätestatud kohaldatakse impordi- ja ekspordimaksudele, kui tolliseadustikus (RT I 2001, 88, 531) ja selle alusel kehtestatud määrustes ei ole sätestatud teisiti.
- (4) Käesolevas seaduses sätestatud kohaldatakse kohalikele maksudele niivõrd, kui võrd kohalike maksude seaduses (RT I 1994, 68, 1169; 1996, 49, 953; 1999, 16, 269; 101, 903; 2000, 33, 196; 81, 515) ei ole sätestatud teisiti.
- (5) Kui käesolev seadus või maksuseadus on vastuolus Riigikogu ratifitseeritud välislepingu sätestatuga, kohaldatakse maksustamisel välislepingu sätteid.

§ 2. Maksu mõiste

Maks on seadusega või seaduse alusel valla- või linnavolikogu määrusega riigi või kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks või selleks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud ühekordne või perioodiline rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seaduse või määrusega ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel ning millel puudub otsene vastutasu maksumaksja jaoks.

§ 3. Maksusüsteem

- (1) Eesti maksusüsteem koosneb maksuseadustega sätestatud ja kehtestatud riiklikest maksudest ning seaduse alusel valla- või linnavolikogu poolt oma haldusterritooriumil kehtestatavatest kohalikest maksudest.
- (2) Riiklikud maksud on:
  - 1) tulumaks;
  - 2) sotsiaalmaks;
  - 3) maamaks;
  - 4) hasartmängumaks;
  - 5) käibemaks;

- 6) tollimaks;
- 7) aktsiisid;
- 8) raskeveokimaks.

(3) Kohalikud maksud kehtestatakse valla- või linnavolikogu määrusega vastavalt kohalike maksude seaduses sätestatud tingimustele.

(4) Käesolevas seaduses maksu kohta sätestatud kohaldatakse ka kogumispensionide maksele ja töötuskindlustusmaksele, kui kogumispensionide seaduses (RT I 2001, 79, 480) või töötuskindlustuse seaduses (RT I 2001, 59, 359; 82, 488; 2002, 23, 131) ei ole sätestatud teisiti.

§ 4. Maksuseadus

(1) Maksuseadus on seadus, millega sätestatakse maks.

(2) Maksumaksjal on kohustus maksta ainult seadustega ettenähtud riiklikke ja kohalikke makse maksuseadustes ning valla- või linnavolikogu määrustes sätestatud määrades ja korras.

(3) Maksuseaduses sätestatakse:

- 1) maksu nimetus;
- 2) maksu objekt;
- 3) maksumäär;
- 4) maksumaksja;
- 5) maksu saaja või laekumise koht;
- 6) maksu tasumise tähtpäev või tähtaeg, perioodilise maksu puhul ka maksustamisperiood;
- 7) maksusumma arvutamise ja tasumise kord ning sellega kaasnevad lisakohustused;
- 8) võimalikud maksusoodustused.

§ 5. Maksuhaldur

(1) Riiklike maksude maksuhaldurid on Tolliamet ja Maksuamet ning tema kohalikud asutused.

(2) Kohalike maksude maksuhaldur on valla- või linnavalitsus või muu maksumääruses sätestatud valla või linna ametiasutus.

(3) Vald või linn võib vastavalt kohalike maksude seaduses sätestatudle sõlmida Maksuameti kohaliku asutusega halduslepingu, millega kohaliku maksu maksuhalduri ülesanded antakse üle Maksuameti kohalikule asutusele.

(4) Vallad ja linnad võivad sõlmida omavahel halduslepingu, millega antakse lepinguosalistes valdades ja linnades kehtestatud sama liiki kohalike maksude maksuhalduri ülesanded ühe lepinguosalise valla või linna ametiasutusele.

§ 6. Maksukohustuslane

(1) Maksukohustuslane on:

- 1) maksumaksja;
- 2) maksu kinnipidaja;
- 3) muu isik, kes vastutab seaduse või lepingu alusel maksumaksja või maksu kinnipidaja maksukohustuse eest.

(2) Maksumaksja on füüsiline või juriidiline isik või riigi-, valla- või linnaasutus, kes seadusega sätestatud tingimustel ja korras on kohustatud maksu maksma ning täitma teisi talle seoses maksukohustusega pandud rahalisi ja mitterahalisi kohustusi.

(3) Maksu kinnipidaja on füüsiline või juriidiline isik või riigi-, valla- või linnaasutus, kes seadusega sätestatud tingimustel ja korras on kohustatud teise isiku poolt tasumisele kuuluva maksusumma kinni pidama ja maksuhalduri pangakontole tasuma, samuti täitma teisi talle seoses kinnipidamiskohustusega pandud rahalisi ja mitterahalisi kohustusi.

(4) Seadusega võib sätestada juhud, mil:

- 1) juriidilise isiku staatust mitteomavat isikuteühendust või varakogumit käsitatakse maksumaksja või maksu kinnipidajana;
- 2) mitut juriidilist isikut käsitatakse ühe maksukohustuslasena;
- 3) juriidilise isiku struktuuriüksust või temale kuuluvat ettevõtet käsitatakse iseseisva maksukohustuslasena.

(5) Riiki, valda või linna ei loeta maksumaksjaks ega maksu kinnipidajaks, kui maksuseaduses ei ole sätestatud teisiti.

(6) Maksumaksja ja maksu kinnipidaja võib olla ka välisriigi riigi- või omavalitsusasutus, muu avalik-õiguslik institutsioon, samuti rahvusvahelise organisatsiooni või koostööprogrammi esindus.

(7) Riigi-, valla- või linnaasutuse, samuti käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 6 nimetatud maksukohustuslase suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses juriidilise isiku kohta sätestatud, kui nende kohta ei ole sätestatud teisiti.

§ 7. Maksukohustuslase õigus- ja teovõime

(1) Maksukohustuslase õigusvõime, teovõime ja seadusjärgse esinduse suhtes kohaldatakse maksustamisel tsiviilseadustiku üldosa seaduse vastavaid sätteid, kui käesolevast seadusest või maksuseadusest ei tulene teisiti.

(2) Alaealise või muu piiratud teovõimega füüsilise isiku nimel täidab käesolevast seadusest või maksuseadusest tulenevaid kohustusi tema seaduslik esindaja. 15-18-aastane alaealine, kelle teovõimet on laiendatud, täidab käesolevas seaduses või maksuseaduses sätestatud kohustusi iseseisvalt, kui need tulenevad tehingutest, mida alaealine võib isiklikult teha.

(3) Riigi-, valla- või linnaasutuse või käesoleva seaduse § 6 lõigetes 4 ja 6 nimetatud maksukohustuslase õigusi ja kohustusi maksumaksjana või maksu kinnipidajana teostab asutuse juht või muu volitatud isik vastavalt asutuse põhimääruses, ühingulepingus või muus maksukohustuslase tegevust reguleerivas õigusaktis antud pädevusele.

§ 8. Seadusliku esindaja ja vara valitseja kohustused

(1) Juriidilise või füüsilise isiku seaduslik esindaja on kohustatud tagama esindatava käesolevast seadusest ja maksuseadusest tulenevate rahaliste ja mitterahaliste kohustuste tähtaegse ning täieliku täitmise. Rahalised kohustused täidetakse esindatava vara arvel.

(2) Seltsingu või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikuteühenduse tegevjuht või õigusvõimetu varakogumi valitseja on kohustatud tagama ühenduse varaga või hallatava varakogumiga seotud käesolevast seadusest ning maksuseadusest tulenevate rahaliste ja mitterahaliste kohustuste tähtaegse ja täieliku täitmise. Rahalised kohustused täidetakse hallatava vara arvel.

(3) Kui juriidilise isiku staatust mitteomaval isikuteühendusel ei ole tegevjuhti, peavad käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kohustusi täitma ühenduse liikmed. Maksuhaldur võib kohustuse täitmise nõudega pöörduda iga ühenduse liikme poole. Kui juriidilise isiku staatust mitteomava isikuteühenduse vara haldab ühenduse liikmete või tegevjuhi asemel mõni teine isik, täidab tema hallatava varaga seotud maksukohustusi.

(4) Kui õigusvõimetul varakogumil ei ole valitsejat, peavad käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kohustusi täitma varakogumi kaasomanikud. Maksuhaldur võib kohustuse täitmise nõudega pöörduda iga kaasomaniku poole. Kui õigusvõimetu varakogumiga seotud majanduslikud hüved (§ 94 lõige 3) ei ole valitseja või kaasomanike valduses või kaasomanikke ei ole võimalik kindlaks teha, täidab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kohustusi isik, kellel on varakogumiga seotud asjade ja õiguste üle tegelik võim.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustused laienevad testamenditäitjale, pärandvara hooldajale, pärandvara hooldaja või testamenditäitja puudumise korral pärandvara vastuvõtnud pärijale või pärandvara inventuuritegijale, kohtutäiturile, kinnisasja sundvalitsejale ja muudele isikutele, kellele on seadusest tulenevalt pandud maksukohustuslase vara valitsemise kohustus.

§ 9. Elukoht, asukoht, tegevuskoht ja püsiv tegevuskoht

(1) Mõisteid elukoht ja asukoht kasutatakse käesolevas seaduses tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses.

(2) Tegevuskoht on isiku või juriidilise isiku staatust mitteomava isikuteühenduse või õigusvõimetu varakogumi püsiva ja kestva majandus- või kutsetegevuse koht.

(3) Püsiv tegevuskoht on koht, mille kaudu täielikult või osaliselt toimub mitteresidendi püsiv majandustegevus Eestis. Püsiv tegevuskoht on ka mitteresidendil, kelle majandustegevus Eestis toimub vastavalt tulumaksuseaduses (RT I 1999, 101, 903; 2001, 11, 49; 16, 69; 50, 283; 59, 359; 79, 480; 91, 544; 2002, 23, 131) sätestatule volitatud esindaja kaudu.

2. jagu Maksuhalduri põhikohustused

§ 10. Maksuhalduri ülesanded

(1) Maksuhaldur kontrollib käesoleva seaduse ja maksuseaduste täitmist, kasutades talle selleks seadusega antud pädevust.

(2) Maksuhalduri ülesanded on:

- 1) kontrollida maksude arvestamise ja tasumise õigsust ning jälgida, et makse tasutakse ja maksusoodustusi kohaldatakse seadusega sätestatud suuruses ja korras;
- 2) arvestada ja määrata seadusega sätestatud juhtudel tasumisele kuuluv maksusumma ja intress ning tagastada enamakstud või hüvitatavad summad;
- 3) nõuda sisse maksuvõlad;
- 4) kohaldada maksuseaduste rikkujate suhtes seadusega lubatud sunnivahendeid ja karistusi.

(3) Maksuhaldur viib menetluse läbi võimalikult lihtsalt, kiirelt ja efektiivselt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebamugavusi, järgides sealjuures haldusmenetluse üldpõhimõtteid ja tagades menetlusosaliste õiguste kaitse.

§ 11. Uurimis põhimõte

(1) Maksuhaldur on maksude tasumise õigsuse kontrollimisel ja maksusumma määramisel kohustatud arvestama kõiki asjas tähendust omavaid, sealhulgas nii maksukohustust suurendavaid kui ka vähendavaid asjaolusid.

(2) Maksuhaldur otsustab maksude tasumise õigsuse kontrollimisega seotud toimingute sooritamise vajaduse, toimingute liigi ja ulatuse ning kogub asja otsustamiseks vajalikke tõendeid. Maksuhaldur ei ole maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude väljaselgitamisel seotud ainult menetlusosalise esitatud taotluste ja tõenditega.

§ 12. Kaalutlusõigus

Kui maksuhaldurile on seadusega antud volitus kaaluda abinõu kohaldamist või valida erinevate abinõude vahel, teostab maksuhaldur kaalutlusõigust volituse piires ja kooskõlas õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ja kaaludes põhjendatud huve.

§ 13. Maksukohustuslase ärakuulamine

(1) Maksukohustuslasele on õigus enne tema õigusi puudutava haldusakti andmist esitada maksuhaldurile oma arvamus või vastuväited.

(2) Maksukohustuslasele ei tule tagada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud õigust, kui:

- 1) viivitusest tuleneva kahju ennetamise või avalike huvide kaitse eesmärgil on vaja viivitamata tegutseda või
- 2) maksuhaldur ei kaldu kõrvale maksukohustuslase poolt avalduses, taotluses või selgituses toodud andmetest ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks või
- 3) asja ei otsustata maksukohustuslase kahjuks või
- 4) arvamus või vastuväidete esitamise võimaldamisega kaasnev teavitamine ei võimalda saavutada haldusakti eesmärki või
- 5) muudel seadusega sätestatud juhtudel.

§ 14. Teabe andmine maksukohustuslasele

(1) Maksuhaldur annab maksukohustuslase taotlusel teavet tema poolt tasumisele kuuluvate maksude, maksusumma arvutamise korra ja määramise aluste kohta ning selgitusi maksudeklaratsiooni täitmise ja vaide või taotluse esitamise kohta.

(2) Maksuhaldur selgitab vajaduse korral maksukohustuslasele tema õigusi ja kohustusi maksumenetluses.

(3) Maksukohustuslasele on õigus tutvuda maksuhalduri poolt tema kohta kogutud andmetega ning teha neist koopiaid või väljavõtteid. Maksuhalduril on õigus andmete esitamisest keelduda, kui see ohustaks tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses.

(4) Maksuhaldur on kohustatud maksukohustuslase taotlusel väljastama talle kirjaliku tõendi või tegema elektrooniliselt kättesaadavaks andmed maksukohustuslase maksuvõlgade suuruse, samuti tema tasutud, temale tagastatud või tasaarvestatud maksusummade ja intressi kohta, mille sundtäitmise aegumistähtaeg (§ 132) ei ole möödunud.

(5) Maksukohustuslasele, samuti muul huvitatud isikul või asutusel on õigus taotleda maksuhaldurilt tõendit maksuvõlgade puudumise kohta. Maksuhaldur on kohustatud maksuvõlgade puudumise tõendi väljastama ka juhul, kui maksukohustuslase maksuvõlg kõikide sama maksuhalduri poolt hallatavate maksude puhul ei ületa 100 krooni või kui maksuvõla tasumine on ajatatud.

(6) Maksuhaldur võib teha käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tõendile märke selle kohta, kellele või kellele esitamiseks tõend väljastatakse, samuti selle kohta, et maksukohustuslane ei ole taotluse esitamise aastal või sellele eelnenud aastal täitnud maksudeklaratsiooni esitamise kohustust.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tõend väljastatakse või selle väljastamisest keeldutakse viie tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Tõendi väljastamine ei kustuta maksuvõlga ega võta maksuhaldurilt õigust maksuvõlga sisse nõuda.

§ 15. Maksuseaduste selgituste ja juhendite andmine

(1) Rahandusministeeriumil ja riiklike maksude maksuhalduritel on õigus anda käesoleva seaduse ja maksuseaduste selgitamiseks ja tutvustamiseks selgitusi ja juhendeid, mille eesmärk on tagada maksuseaduste ühetaoline kohaldamine riiklike maksude maksuhaldurite poolt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud selgitused ja juhendid ei ole maksukohustuslasele siduvad.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud selgitused ja juhendid avaldatakse selgituste ja juhendite andja veebilehel või avaldatakse perioodilise trükiväljaandena. Avaldamise tagab selgituste ja juhendite andja.

§ 16. Kahju hüvitamine

Maksuhalduri poolt maksukohustuslasele või kolmandale isikule õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitatakse vastavalt riigivastutuse seaduses (RT I 2001, 47, 260) sätestatule.

3. jagu

Maksukohustuslaste register

§ 17. Maksukohustuslaste register

(1) Maksukohustuslaste register (edaspidi *register*) on Vabariigi Valitsuse poolt asutatud riiklik register andmekogude seaduse (RT I 1997, 28, 423; 1998, 36/37, 552; 1999, 10, 155; 2000, 50, 317; 57, 373; 92, 597; 2001, 7, 17; 17, 77) tähenduses, mida peetakse maksuhaldurile seadusega pandud ülesannete täitmise tagamiseks.

(2) Registrisse kantakse andmed järgmiste isikute kohta:

- 1) maksukohustuslane;
- 2) sotsiaalmaksuseaduse (RT I 2000, 102, 675; 2001, 50, 285; 59, 359; 79, 480; 91, 544; 95, 587) alusel kindlustatav isik;
- 3) töötuskindlustuse seaduse alusel kindlustatu, töötuskindlustusmaks maksja ja kinnipidaja;
- 4) kohustatud isik, makse maksja ja makse kinnipidaja kogumispensionide seaduse tähenduses.

(3) Registri vastutav töötleja on Maksuamet.

(4) Andmeid kantakse registrisse ja saadakse registrist Vabariigi Valitsuse kinnitatud registri põhimääruses sätestatud korras vastavalt käesolevas jaos, §-des 27-30 ja sotsiaalmaksuseaduses sätestatule.

§ 18. Registreerimiskohustus

(1) Enne tegevuse alustamist on elu-, asu- või tegevuskohajärgses Maksuameti kohalikus asutuses kohustatud end registreerima:

- 1) juriidiline isik, keda ei kanta äriregistrisse, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse või Eesti kirikute, koguduste ja koguduste liitude registrisse;
- 2) riigi-, valla- või linnaasutus, keda ei kanta riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikusse registrisse;
- 3) füüsilisest isikust ettevõtja, keda ei kanta äriregistrisse;
- 4) välismaa juriidiline isik, juriidilise isiku staatust mitteomav isikuteühendus või varakogum, kes alustab Eestis majandustegevust püsiva tegevuskoha kaudu, mida ei ole filiaalina kantud äriregistrisse.

(2) Registreerimise kohta väljastab Maksuameti kohalik asutus tõendi, kuhu märgitakse käesoleva seaduse § 19 lõikes 1, § 20 lõikes 1, § 21 lõikes 1 või 3 või § 22 lõikes 1 nimetatud andmed.

§ 19. Juriidilise isiku või asutuse registreerimine

(1) Käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud juriidiline isik või asutus esitab registreerimiseks asukohajärgsele Maksuameti kohalikule asutusele avalduse, milles märgitakse:

- 1) isiku või asutuse nimi ja aadress;
- 2) isiku või asutuse juhtorgani liikmete ees- ja perekonnanimi, isikukood (selle puudumisel sünnikuupäev, -kuu ja -aasta) ja elukoht.

(2) Avaldusele lisatakse juriidilise isiku põhikirja, ühingulepingu või muu juriidilise isiku tegevust reguleeriva õigusakti ärakiri. Avalik-õiguslik juriidiline isik viitab avalduses oma tegevuse aluseks oleva seaduse avaldamiskohale. Riigi-, valla- või linnaasutus lisab oma põhimääruse või asutuse tegevust reguleeriva muu õigusakti ärakirja.

§ 20. Füüsilisest isikust ettevõtja registreerimine

(1) Käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 3 nimetatud füüsilisest isikust ettevõtja esitab registreerimiseks elu- või tegevuskohajärgsele Maksuameti kohalikule asutusele avalduse, milles märgitakse:

- 1) ettevõtja ees- ja perekonnanimi;
- 2) isikukood (selle puudumisel sünnikuupäev, -kuu ja -aasta);
- 3) elukoht;
- 4) tegevusala;
- 5) tegevuskoht või tegevuskohad.

(2) Hooajaliselt või ajutiselt ettevõtlusega tegelemise korral on füüsilisest isikust ettevõtjal õigus märkida avalduses ettevõtlusega tegelemise algus- ja lõppkuupäev. Sellisel juhul loetakse isik maksustamise seisukohast füüsilisest isikust ettevõtjaks üksnes avalduses märgitud ajavahemikus.

(3) Maksuseaduses sätestatud kohustused laienevad ka füüsilisest isikust ettevõtjale, kes on jätnud ennast Maksuametis registreerimata. Kui maksuseaduses ei ole sätestatud teisiti, laienevad selles sätestatud õigused nimetatud isikule, alates tema kandmisest maksukohustuslaste registrisse.

§ 21. Püsiva tegevuskoha registreerimine

(1) Käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 4 nimetatud välismaa juriidilise isiku püsiva tegevuskoha registreerimiseks esitatakse püsiva tegevuskoha asukohajärgsele Maksuameti kohalikule asutusele avaldus, milles märgitakse:

- 1) välismaa juriidilise isiku nimi ja aadress;
- 2) registreerimise koht ja registreerimisnumber või muu identifitseerimist võimaldav kood, kui need andmed on olemas;
- 3) püsiva tegevuskoha tegevusala, tegevuskoht ning postiaadress Eestis;
- 4) püsiva tegevuskoha teenindamiseks avatud pangakonto number ja krediitiasutuse nimi, kus pangakonto on avatud;
- 5) püsiva tegevuskoha vastutava isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood (selle puudumisel sünnikuupäev, -kuu ja -aasta) ning elukoht.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku püsiva tegevuskoha registreerimise avaldusele lisatakse:

- 1) registreerimistunnistuse ärakiri, registri väljavõte või juriidilise isiku olemasolu tõendav muu dokument;
- 2) püsiva tegevuskoha vastutava isiku volitusi tõendav dokument;
- 3) juriidilise isiku asukohamaa seaduste kohaselt kinnitatud põhikirja või ühingulepingu ärakiri või juriidilise isiku tegevust reguleeriv muu dokument, kui nende dokumentide esitamine on nõutav juriidilise isiku registreerimise korral tema asukohamaal;
- 4) püsiva tegevuskoha vastutava isiku notariaalselt kinnitatud või maksuhalduri poolt ametlikult kinnitatud allkirjanäidis.

(3) Käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 4 nimetatud juriidilise isiku staatust mitteomava isikuteühenduse või varakogumi püsiva tegevuskoha registreerimiseks esitatakse püsiva tegevuskoha asukohajärgsele Maksuameti kohalikule asutusele avaldus, kuhu on märgitud:

- 1) isikuteühenduse või varakogumi nimi või nimetus ja aadress, kui need on olemas;
- 2) isikuteühenduse või varakogumi identifitseerimist võimaldav number või registrikood, kui see on olemas;
- 3) isikuteühenduse liikmete või varakogumi kaasomanike nimi ja aadress, välja arvatud käesoleva lõike punktis 4 sätestatud juhul;
- 4) juhtimisõigusega liikmete, tegevjuhi või vara valitseja nimi ja aadress, kui kõik käesoleva lõike punktis 3 nimetatud isikud ei osale ühenduse juhtimises või varakogumi haldamises;
- 5) püsiva tegevuskoha tegevusala, tegevuskoht ning postiaadress Eestis;
- 6) püsiva tegevuskoha teenindamiseks avatud pangakonto number ja krediitiasutuse nimi, kus pangakonto on avatud;
- 7) püsiva tegevuskoha vastutava isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood (selle puudumisel sünnikuupäev, -kuu ja -aasta) ning elukoht.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avaldusele lisatakse:

- 1) juriidilise isiku staatust mitteomava isikuteühenduse või varakogumi tegevuse aluseks oleva dokumendi ärakiri;
- 2) püsiva tegevuskoha vastutava isiku notariaalselt kinnitatud või maksuhalduri poolt ametlikult kinnitatud allkirjanäidis;
- 3) vastutava isiku volitusi tõendav dokument.

§ 22. Mitteresidendist tööandja registreerimine

(1) Mitteresidendist tööandjal, sealhulgas välisesindusel, muul välisriigi asutusel, rahvusvahelisel organisatsioonil või selle esindusel, kellel ei ole käesolevast seadusest ega teistest Eesti seadustest tulenevat registreerimiskohustust, on õigus ennast registreerida maksukohustuslaste registris. Registreerimiseks esitatakse avaldus, kuhu on märgitud:

- 1) mitteresidendist tööandja nimi;
- 2) tööandja postiaadress asukohamaal, kui see on olemas;
- 3) tööandja postiaadress Eestis, kui see on olemas;

- 4) tööandjat esindava isiku nimi ja postiaadress;
- 5) tööandja või tööandja poolt volitatud isiku allkiri.

(2) Avaldusele lisatakse mitteresidendist tööandja põhikirja või muu tegevust reguleeriva dokumendi ärakiri, kui see on olemas. Samuti esitatakse tööandjat esindava isiku volitusi tõendav dokument ning eelnimetatud isiku notariaalselt kinnitatud või maksuhalduri poolt ametlikult kinnitatud allkirjanäidis.

§ 23. Andmete muutumisest teatamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 18 nimetatud isikud on kohustatud teatama Maksuameti kohalikule asutusele viie tööpäeva jooksul oma tegevuse lõpetamisest, püsiva tegevuskoha likvideerimisest või §-des 19-21 loetletud andmete muutumisest.

(2) Käesoleva seaduse § 20 lõikes 2 nimetatud isik ei pea teatama Maksuameti kohalikule asutusele ettevõtlusega tegelemise alustamisest või lõpetamisest, kui tema registreerimisavaldusse oli märgitud vastav kuupäev.

(3) Füüsilisest isikust ettevõtjal, sealhulgas äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtjal, on õigus Maksuameti kohalikule asutusele tegevuse peatamisest ette teatada, märkides avalduses ajavahemiku, millal ettevõtlus peatatakse.

§ 24. Registrikande tegemine

(1) Käesoleva seaduse §-des 18 ja 22 nimetatud isikud kantakse registrisse avalduse esitamise või avalduses märgitud veel saabumata kuupäeva seisuga.

(2) Registrikanne käesoleva seaduse §-des 18 ja 22 nimetatud isikute tegevuse lõpetamise, püsiva tegevuskoha likvideerimise ja muude registriandmete muutumise kohta tehakse isiku poolt avalduses märgitud kuupäeva seisuga. Kui avalduses märgitud kuupäev on saabunud varem kui viis tööpäeva tagasi, tehakse registrikanne andmete muutumisest teatamise kuupäeva seisuga.

§ 25. Registrikande tegemisest keeldumine

(1) Kui avaldaja esitatud andmed on puudulikud või ei vasta tegelikkusele, on Maksuametil õigus keelduda kande tegemisest ning:

- 1) juhtida avaldaja tähelepanu avalduses või dokumentides esinevatele puudustele ja anda puuduste kõrvaldamiseks tähtaeg või
- 2) juhtida avaldaja tähelepanu avalduses või dokumentides esinevatele puudustele ja tagastada registreerimiseks esitatud dokumendid.

(2) Kui puudusi ei kõrvaldata Maksuameti poolt määratud tähtaja jooksul, ei loeta registreerimisavaldust esitatuks.

4. jagu Maksusaladus

§ 26. Maksusaladuse kaitse

(1) Maksuhaldur, tema ametnikud ja teised teenistujad on kohustatud hoidma saladuses maksukohustuslast puudutavat teavet, sealhulgas äri- ja pangasaladust, mida nad on teada saanud maksude tasumise õigsuse kontrollimise, maksu määramise, maksuvõla sissenõudmise, maksuõigusrikkumise asja menetlemise või muude teenistuskohustuste täitmise käigus (edaspidi *maksusaladus*). Maksusaladuse hoidmise kohustus ei lõpe teenistussuhte lõppemisega.

(2) Maksusaladust on lubatud avaldada ainult maksukohustuslase kirjalikul nõusolekul või käesoleva seaduse §-des 27-30 nimetatud juhtudel.

(3) Kui seadusega ei ole sätestatud teisiti, on käesoleva seaduse §-de 28-30 alusel teavet saanud asutuste ametnikud ja teised avalikud teenistujad kohustatud hoidma saladuses nimetatud paragrahvide alusel neile maksukohustuslase kohta edastatud teavet. Maksusaladuse hoidmise kohustus ei lõpe teenistussuhte lõppemisega.

§ 27. Avalikud andmed

Maksuhaldur võib maksukohustuslase nõusoleku ja teadmisseta avaldada igapähele:

- 1) käesoleva seaduse §-des 18-22 sätestatu kohaselt Maksuameti kohalikus asutuses registreeritud maksukohustuslase registrisse kandmise ja registrist kustutamise kuupäeva, samuti nimetatud maksukohustuslase registreerimise kohta väljastatud tõendile kantud andmeid;
- 2) käibemaksukohustuslase registrisse kandmise ja registrist kustutamise kuupäeva ning tema registreerimisnumbrit;
- 3) andmeid maksumaksja residentsuse kohta;
- 4) maksuvõlgade ning enammakstud maksusummade suuruse;
- 5) ajatatud maksuvõla suuruse ja maksuvõla tasumise ajakava kestuse;
- 6) kohtulahendit maksuvaidluses või vaide lahendamisel tehtud otsust, mille peale kohtusse kaebuse esitamise tähtaeg on kaebust esitamata möödunud;
- 7) andmeid tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja kantud mittetulundusühingule või sihtasutusele või tulumaksuseaduse kohaselt eelnimetatud nimekirja kantuks loetud isikule, samuti avalik-õiguslikule ülikoolile või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud ametiühingule, ametiühingute liidule ning ametiühingute keskliidule tehtud kingituste ja annetuste ning nende kasutamise kohta;
- 8) andmeid maksukohustuslase poolt maksudeklaratsiooni esitamise või esitamata jätmise kohta.

§ 28. Andmete avaldamine teistele maksuhalduritele ja maksu saajale

(1) Riikliku maksu maksuhaldur võib avaldada teisele riikliku maksu maksuhaldurile kõiki maksukohustuslase kohta käivaid andmeid.

(2) Riikliku maksu maksuhaldur võib avaldada kohaliku maksu maksuhaldurile kohaliku maksu arvestamise ja tasumise õigsuse kontrollimiseks, maksu määramiseks ja sissenõudmiseks vajalikku teavet.

(3) Maksuamet võib avaldada valla- või linnavalitsusele andmeid maksumaksjate kohta, kelle tulumaksust kantakse osa vastavale vallale või linnale. Avaldada võib järgmisi andmeid:

- 1) maksumaksja ees- ja perekonnanimi ning isikukood (selle puudumisel sünnikuupäev, -kuu ja -aasta);
- 2) deklareeritud maksustatav tulu;
- 3) tulumaksuseaduse kohaselt maksustatavast tulust tehtavad mahaarvamised;
- 4) maksu kinnipidaja nimi, isiku- või registrikood ning maksumaksjalt kinnipeetud tulumaks.

(4) Kohaliku maksu maksuhaldur võib avaldada riikliku maksu maksuhaldurile riikliku maksu tasumise õigsuse kontrollimiseks, maksu määramiseks ja sissenõudmiseks vajalikku teavet.

§ 29. Andmete avaldamine riigi-, valla- ja linnaasutustele ning avalik-õiguslikke ülesandeid täitvatele isikutele

Maksuhaldur võib avaldada maksusaladust sisaldavat teavet:

- 1) uurijale ja prokurörile kuriteo tõkestamiseks ning avastamiseks, kurjategija tabamiseks, kriminaalmenetluses oleva asja uurimiseks, menetlemiseks, asja kohtuliku arutamise ettevalmistamiseks, samuti julgeolekukontrolli teostamiseks;
- 2) väärtegu menetlema volitatud isikule õigusrikkuja tabamiseks, asja uurimiseks, arutamiseks ja arutamise ettevalmistamiseks;
- 3) kohtule kriminaal-, tsiviil-, haldusasja või väärteo arutamise ettevalmistamiseks, arutamiseks ja kohtulahendi tegemiseks;
- 4) kohtutäiturile, kui see on vajalik täitetoimingute sooritamiseks;
- 5) õiguskantslerile õiguskantsleri seaduses (RT I 1999, 29, 406; 2000, 92, 597; 2001, 43, 240; 58, 353) sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 6) rahandusministrile maksude laekumise prognoosimiseks ja maksude laekumist tagavate meetmete kavandamiseks, teenistusliku järelevalve teostamiseks maksuhalduri tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle;
- 7) rahandusministrile konkurentsiseaduse (RT I 2001, 56, 332; 93, 565) 6. peatükis sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 8) rahapesu andmebüroole rahapesu või sellega seotud kuritegude vältimiseks, avastamiseks ja uurimiseks;
- 9) Riigikontrollile riigikontrolli seaduses (RT I 2002, 21, 117) sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 10) Riigihangete Ametile pakkuja kvalifikatsiooni kontrollimiseks riigihangete seaduse (RT I 2000, 84, 534; 2001, 40, 224; 50, 284; 2002, 23, 131) tähenduses;
- 11) Statistikaametile riikliku statistika seaduses (RT I 1997, 51, 822; 2000, 47, 289) sätestatud ülesannete täitmiseks riikliku statistilise vaatluse korraldamisel;
- 12) Sotsiaalkindlustusametile ja pensioniametitele sotsiaalhoolekande seaduses (RT I 1995, 21, 323; 2001, 98, 617), riikliku pensionikindlustuse seaduses (RT I 2001, 100, 648), riiklike peretoetuste seaduses (RT I 2001, 95, 587) ja kuriteoohvritele riikliku hüvitise maksmise seaduses (RT I 1999, 4, 51; 2001, 12, 50; 100, 648) sätestatud pensionide, toetuste ja hüvitiste määramiseks;
- 13) valla- või linnavalitsusele seoses füüsilisele isikule toetuse määramise või muu materiaalse abi osutamisega;
- 14) Eesti Haigekassale Eesti Vabariigi ravikindlustusseaduses (RT 1991, 23, 272; RT I 1999, 7, 113; 29, 397; 2000, 57, 374; 84, 536; 102, 675; 2001, 42, 233; 47, 260) sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 15) Tööturuametile ja tema kohalikele asutustele töötu sotsiaalse kaitse seaduses (RT I 2000, 57, 371; 2001, 59, 359) ja tööturuteenuse seaduses (RT I 2000, 57, 370; 2001, 59, 359) sätestatud ülesannete täitmiseks seoses töötu riikliku abiraha määramise ja tööturuteenuste osutamisega;
- 16) turujärelevalve asutusele toote ohutuse seaduses (RT I 1998, 40, 613; 1999, 82, 753; 2000, 86, 546) sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 17) ärireistri pidajale registrikartoteegi andmete osas;

18) Tööinspektsioonile Eesti Vabariigi töölepingu seaduses (RT 1992, 15/16, 241; 1993, 10, 150; RT I 1993, 26, 441; 1995, 14, 170; 16, 228; 1996, 3, 57; 40, 773; 45, 850; 49, 953; 1997, 5/6, 32; 1998, 111, 1829; 1999, 16, 276; 60, 616; 2000, 25, 144; 51, 327; 57, 370; 102, 669; 2001, 17, 78; 42, 233; 53, 311) ja palgaseaduses (RT I 1994, 11, 154; 1995, 12, 120; 1999, 29, 397; 2000, 10, 59; 40, 248; 2001, 42, 233) sätestatud ülesannete täitmiseks;

19) Töötukassale vastavalt töötuskindlustuse seaduses (RT I 2001, 59, 359; 82, 488) sätestatule.

§ 30. Andmete avaldamine rahvusvahelise ametiabi korras

Maksuhaldur võib maksukohustuslase nõusolekuta avaldada maksusaladust sisaldavat teavet:

1) välisriigi pädevatele organitele selle riigi residentist maksumaksja kohta vastavalt välislepingus sätestatud tingimustele;

2) Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide organitele, kes on pädevad maksukohustuslasega seotud teabe vahetamiseks Euroopa Liidu õigusaktides ettenähtud korras;

3) muudel käesoleva seaduse §-s 51 sätestatud rahvusvahelise ametiabi osutamise juhtudel.

2. peatükk MAKSUNÕUDED JA -KOHUSTUSED

1. jagu Üldsätted

§ 31. Maksuseadusest tulenevad rahalised nõuded ja kohustused

(1) Maksuseadusest või käesolevast seadusest võivad tuleneda järgmised rahalised nõuded ja kohustused:

1) maksumaksja kohustus tasuda maksusumma (maksukohustus);

2) maksu kinnipidaja kohustus pidada kinni ja tasuda kinnipeetud maksusumma (kinnipidamiskohustus);

3) isiku õigus saada tagasi seaduses ettenähtust rohkem makstud maksusumma või muu enammakse vastavalt käesoleva seaduse §-le 33 (tagastusnõue);

4) kolmanda isiku kohustus tasuda maksumaksja või maksu kinnipidaja maksuvõlg (vastutuskohustus);

5) maksukohustuslase kohustus tasuda intress, sunniraha või asendustäitmise kulud (kõrvalkohustus).

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuded ja kohustused tekivad seadusega sätestatud tingimuste saabumisel, kui seadusega ei ole sätestatud, et kohustuse tekkimiseks on vaja maksuhalduri haldusakti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuded ja kohustused lõpevad:

1) tasumisega (§ 105);

2) tagastusnõude täitmisega (§ 106);

3) tasaarvestamisega (§-d 108-109);

4) aegumisega (§ 33 lõige 1, § 132);

5) maksuvõla kustutamisega (§ 114);

6) muudel seadusega sätestatud juhtudel.

§ 32. Maksuvõlg

Maksuvõlg käesoleva seaduse tähenduses on maksukohustuslase poolt tähtpäevaks tasumata jäetud maksusumma, tähtpäevaks tasumata jäetud maksusummalt arvestatud intress ning tollivõlast tulenev tähtpäevaks tasumata maksusumma ja sellelt arvestatud intress.

§ 33. Tagastusnõue

(1) Maksumaksjal, kes on tasunud maksuseaduses ettenähtust suurema maksusumma, on õigus kolme aasta jooksul enammakse tekkimise päevast arvates taotleda maksuhaldurilt enammakstud summa tagastamist või tasaarvestamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigus laieneb ka:

1) maksukohustuslasele, kes on tasunud vastutusotsuse alusel seadusega ettenähtust suurema maksusumma;

2) maksukohustuslasele, kes on maksuhaldurile tasunud seadusega ettenähtust rohkem intresse, sunniraha, asendustäitmise või muid menetluskulusid;

3) isikule, kellel on seadusest tulenev õigus maksusumma või kulude hüvitamisele või tagastamisele maksuhalduri poolt.

(3) Tagastusnõue täidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-dele 106-109.

(4) Maksukohustuse või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kohustuse vähenemise korral haldusakti muutmise või kehtetuks tunnistamise tagajärjel või maksu tasumise õigusliku aluse muul viisil äralangemise korral võib sellest tuleneva tagastusnõude täitmist nõuda kolme aasta jooksul, arvates kohustava haldusakti muutmise või kehtetuks tunnistamise või maksu tasumise õigusliku aluse äralangemise päevast.

§ 34. Tagastusnõude pantimine ja arestimine

(1) Tagastusnõuet saab arestida ja sellele võib täitemenetluse käigus pöörata sissenõuet nagu rahalisele nõudele.

(2) Tagastusnõudele võib seada seadusega sätestatud korras pandi. Tagastusnõude pantimise kohta esitab maksukohustuslane maksuhaldurile kirjaliku teate, milles näidatakse pantija ja pandipidaja nimi ja aadress, panditava tagastusnõude liik ja suurus. Teatele kirjutavad alla pantija ja pandipidaja. Tagastusnõude pantimisele kohaldatakse varaliste õiguste pantimise sätteid.

(3) Pantida võib ka tulevikus tekkivaid tagastusnõudeid. Tagastusnõude pantimine hakkab kehtima maksuhaldurile teate esitamise hetkest.

(4) Tagastusnõude pantimine, arestimine või sissenõude pööramine tagastusnõudele ei takista enammakse tagastamise pikendamist või peatamist vastavalt käesoleva seaduse §-le 107, samuti tasaarvestamist tähtpäevaks täitmata jäänud kohustusega vastavalt §-le 109.

2. jagu

Nõuete ja kohustuste üleminek

§ 35. Õigusjärglus

Kui seadusega on ette nähtud õigusjärgluse korras õiguste ja kohustuste üleminek ühelt isikult teisele, siis lähevad õigusjärglasele üle ka kõik käesoleva seaduse § 31 lõikes 1 nimetatud nõuded ja kohustused, välja arvatud sunniraha maksmise kohustus.

§ 36. Maksukohustuste üleminek pärimisega

(1) Käesoleva seaduse § 31 lõikes 1 nimetatud nõuded ja kohustused, välja arvatud sunniraha maksmise kohustus, lähevad pärandajalt üle pärijale pärimisseaduses (RT I 1996, 38, 752; 1999, 10, 155; 88, 807; 2001, 56, 336; 93, 565) sätestatud korras.

(2) Kuni pärandvara vastuvõtmiseni või sellest keeldumiseni täidab pärandaja nimel käesolevast seadusest või maksuseadusest tulenevaid kohustusi pärandvara hooldaja või testamenditäitja, nende puudumise korral pärandvara inventuuritegija. Eelnimetatud isik täidab pärandaja rahalisi maksukohustusi pärandvara arvel.

§ 37. Maksukohustuste üleminek ettevõtte või selle osa üleandmise korral

Ettevõtte või selle osa omandi või valduse ülemineku korral lähevad ettevõtte või selle organisatsiooniliselt iseseisva osaga olemuslikult seotud käesoleva seaduse § 31 lõikes 1 nimetatud nõuded ja kohustused, välja arvatud sunniraha maksmise kohustus, üle omandajale või valduse saajale vastavalt lepingute ja lepinguväliste kohustuste seaduses (RT I 2001, 81, 487) sätestatule.

3. jagu

Kolmanda isiku vastutus võõra maksukohustuse eest

§ 38. Ettevõtte või selle osa üleandnud isiku vastutus

Ettevõtte või selle osa üleandnud isik vastutab maksuvõla tasumise eest solidaarselt ettevõtte omandajaga vastavalt lepingute ja lepinguväliste kohustuste seaduses sätestatule.

§ 39. Täisühingu või usaldusühingu osaniku ja ühistu liikme vastutus

(1) Täisühingu osanik või usaldusühingu täisosanik vastutab täis- või usaldusühingu maksuvõla tasumise eest vastavalt äriseadustiku §-dele 101 ja 102.

(2) Usaldusühingu usaldusosanik vastutab ühingu maksuvõla tasumise eest vastavalt äriseadustiku §-le 132.

(3) Täis- või lisavastutusega ühistu liige vastutab ühistu maksuvõla tasumise eest vastavalt tulundusühituseaduses (RT I 2002, 3, 6) sätestatule.

§ 40. Seadusliku esindaja ja vara valitseja vastutus

(1) Kui seaduslik esindaja, tegevjuht või vara valitseja rikub tahtlikult või raskest hooletusest käesoleva seaduse §-s 8 nimetatud kohustusi, vastutab ta selle tõttu tekkinud maksuvõla eest solidaarselt maksukohustuslasega.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel vastutab mitu isikut, vastutavad nad kohustuste täitmise eest solidaarselt.

§ 41. Vastutus maksuõigusrikkumise tagajärjel tekkinud maksuvõla eest

(1) Isik, kes on süüdi mõistetud karistusseadustikus (RT I 2001, 61, 364) sätestatud maksualase kuriteo toimepanemise eest, vastutab tema poolt toime pandud kuriteo tagajärjel tekkinud maksuvõla eest solidaarselt maksukohustuslasega.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel vastutab mitu isikut, vastutavad nad kohustuste täitmise eest solidaarselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vastutus ei lõpe maksukohustuse lõppemisega, kuid pärast maksukohustuse lõppemist nõutakse maksuvõlg sisse tsiviilhagi esitamise teel.

§ 42. Lepinguline vastutus

(1) Kolmas isik võib endale lepinguga võtta vastutuse maksukohustuslase rahaliste kohustuste täitmise eest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik vastutab maksukohustuslase rahaliste kohustuste täitmise eest solidaarselt maksukohustuslasega. Lepinguline vastutus ei võta maksuhaldurilt õigust esitada nõuet maksukohustuslase vastu, kelle maksukohustus tekib seaduse alusel. Lepinguline vastutus ei anna maksuhaldurile õigust loobuda maksuvõla sissenõudmisest seadusjärgselt maksukohustuslaselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikult nõutakse maksuvõlg sisse tsiviilkohtumenetluse korras hagi esitamise teel.

3. peatükk MAKSUMENETLUSE ÜLDSÄTTED

§ 43. Menetlusosalised

Maksumenetluses on menetlusosalised:

- 1) haldusakti andmist või toimingut sooritamist taotlev maksukohustuslane (taotleja);
- 2) isik, kellele haldusakt või toiming on suunatud (adressaat);
- 3) muu isik, kelle õigusi haldusakt või toiming puudutab (kolmas isik);
- 4) haldusorgan, kes peab seaduse või määruse kohaselt esitama menetlevale haldusorganile arvamuse või kooskõlastuse õigusakti andmiseks või toimingut sooritamiseks.

§ 44. Maksuasja menetlusalluvus

(1) Riiklike maksudega seotud maksuasju menetlevad Maksuamet ja tema kohalikud asutused.

(2) Kaupade importimise ja eksportimise korral tasumisele kuuluvate maksude ning tubaka-, alkoholi- ja kütuseaktsiisiga seotud maksuasju menetleb Tolliamet.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatu ei piira menetlustoimingute tegemist, mis on seotud teise asutuse pädevusse kuuluvate maksuasjadega, kui see on vajalik menetlustoiminguid sooritava asutuse ülesannete täitmiseks ning maksukohustuste täitmise igakülgeks kontrollimiseks.

(4) Kohalikke makse haldab vastava valla või linna maksuhalduri volitustega ametiasutus, Maksuameti kohalik asutus või teise omavalitsusüksuse ametiasutus vastavalt halduslepinguga üleantud pädevusele.

(5) Kui pärast asja menetlusse võtmist selgub, et asi ei kuulu selle maksuhalduri pädevusse, edastab ta asja viivitamata pädevale maksuhaldurile, teavitades sellest menetlusosalist.

(6) Kui asja alluvust ei ole võimalik Maksuameti kohalike asutuste vahel kindlaks määrata, menetleb maksuasja Maksuamet või Maksuameti peadirektori määratud kohalik asutus.

(7) Maksuhalduri või tema kohaliku asutuse pädevuse või maksuasja alluvust määravate asjaolude muutumise korral peab asja menetlusse võtnud asutus viima menetluse lõpuni, välja arvatud juhul, kui maksuhalduri juht otsustab teisiti. Kui asutuse tegevus lõpetatakse, läheb asja menetlemine üle pädevale asutusele.

(8) Maksuameti peadirektoril on õigus määrata või muuta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maksuasja alluvust.

§ 45. Haldusmenetluse seaduse kohaldamine

Maksumenetluses kohaldatakse haldusmenetluse seaduses (RT I 2001, 58, 354) sätestatud, kui käesolevas seaduses, maksuseaduses või tolliseadustikus ei ole ette nähtud teisiti.

§ 46. Maksuhalduri haldusaktid

(1) Maksuhaldur annab talle seadusega pandud ülesannete täitmiseks korraldusi, otsuseid ja muid haldusakte. Maksuhalduri haldusaktide andmisel, muutmisel ja kehtetuks tunnistamisel juhindutakse haldusmenetluse seaduses sätestatud, kui käesolevas seaduses või maksuseaduses ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Haldusakti adressaadi õigusi piiravad ja talle kohustusi panevad haldusaktid peavad olema kirjalikud ning põhjendatud. Kirjalikud haldusaktid toimetatakse kätte vastavalt käesoleva seaduse 4. peatükis sätestatule.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud haldusaktis peavad sisalduma:

- 1) maksuhalduri nimetus ja aadress;
- 2) haldusakti koostanud ametniku ees- ja perekonnanimi ning ametikoht;
- 3) haldusakti andmise kuupäev;
- 4) haldusakti adressaadi nimi ja aadress;
- 5) haldusakti andmise faktiline ja õiguslik alus;
- 6) haldusaktiga tehtav ettekirjutus või haldusakti andja otsustus;
- 7) haldusakti täitmise tähtaeg;
- 8) muud seadusega sätestatud andmed.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud haldusaktile peab olema lisatud viide haldusakti vaidlustamise võimaluste, tähtaja, korra ja koha ning haldusakti täitmata jätmisega kaasnevate sanktsioonide ning muude tagajärgede, sealhulgas sunniraha või asendustäitmise kulude tasumise võimaliku kohustuse kohta.

(5) Maksuhalduri haldusaktile kirjutab alla maksuhalduri juht, juhi asetäitja või juhi poolt volitatud ametnik. Elektroonilisele haldusaktile kirjutatakse alla käesoleva seaduse § 54 lõike 3 alusel rahandusministri määрусega kehtestatud viisil.

(6) Volitatud isiku poolt allakirjutamise korral märgitakse allkirja juurde allkirjastamisõigust andva dokumendi number ja kuupäev ning koht, kus on nimetatud dokumendiga võimalik tutvuda. Allkirjastamisõigust andvad dokumendid avaldatakse maksuhalduri veebilehel.

(7) Haldusakti andmise või toimingute sooritamise taotlus rahuldatakse või otsus taotluse rahuldumata jätmise kohta tehakse teatavaks 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates, kui seadusega ei ole sätestatud teist tähtaega.

§ 47. Menetluskeel ja tõlk

(1) Maksuhalduri ja maksukohustuslase vaheline suhtlemine toimub eesti keeles, kui nad ei ole kokku leppinud teisiti. Võõrkeelt kasutatakse maksumenetluses keeleseaduses (RT I 1995, 23, 334; 1996, 37, 739; 40, 773; 1997, 69, 1110; 1998, 98/99, 1618; 1999, 1, 1; 16, 275; 2000, 51, 326; 2001, 58, 354; 65, 375; 93, 565; 2002, 9, 47) sätestatud korras.

(2) Tõlgi kaasab maksumenetluses:

- 1) menetlusosaline;
- 2) menetlusosalise taotlusel maksuhaldur;
- 3) menetlusosalise taotluseta maksuhaldur, kui ta peab seda vajalikuks.

(3) Maksuhalduri poolt tõlgi kaasamise kulud katab tõlgi kaasamist taotlenud isik, kui seaduse või määрусega ei ole sätestatud teisiti või kui maksuhaldur ei otsusta teisiti. Maksuhaldur esitab kulude tasumise nõude vastavas korralduses, määrab selles tasumise tähtaja ning teeb hoiatuse, et kulude tähtpäevaks tasumata jätmise korral nõue sundtäidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-dele 128-132.

§ 48. Esindaja

(1) Menetlusosalisel on õigus kasutada maksumenetluses esindajat. Esinduse puhul juhindutakse maksumenetluses tsiviilseadustiku üldosa seaduse vastavatest sätetest, kui käesolevast seadusest või maksuseadusest ei tulene teisiti.

(2) Esindaja võib esindatava nimel osaleda kõigis menetlustoimingutes, välja arvatud juhul, kui seadusest või toimingute olemusest tulenevalt on vajalik esindatava isiklik osavõtt.

(3) Esindaja peab maksuhalduri nõudmisel, samuti seadusega sätestatud juhtudel esitama volitust tõendava dokumendi.

(4) Menetlusosalisel on õigus ilmuda menetlustoimingutele koos esindajaga. Sellisel juhul ei tule volitust tõendavat dokumenti esitada. Esindaja ütlused ja taotlused loetakse menetlusosalise poolt öelduks ning esitatuks, välja arvatud juhul, kui menetlusosaline nendele kohe vastu vaidleb.

§ 49. Taandamine

(1) Maksuhalduri ametnik ei või asja menetleda, kui:

- 1) ta on asjas menetlusosaline või menetlusosalise esindaja;
- 2) ta on asjas menetlusosalise või menetlusosalise esindaja sugulane (vanem, laps, lapsendaja, lapsendatu, vend, õde, vanavanem, lapselaps), hõimlane (abikaasa vanem, laps, lapsendaja, lapsendatu, vend, õde, vanavanem, lapselaps) või perekonnaliige;
- 3) ta on isiklikult huvitatud asja lahendist või muud asjaolud tekitavad kahtlust tema erapooletuses.

(2) Kui ilmnevad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolud või kui menetlusosaline on esitanud taandamise taotluse samas lõikes nimetatud alustel, on maksuhalduri ametnik kohustatud sellest teatama tema ametisse nimetamise õigusega ametiisikule. Nimetatud isik peab taandamise vajalikkuse otsustama kolme tööpäeva jooksul taanduse esitamisest alates.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud menetlusosalisena ei käsitata haldusorganit, kes peab esitama maksuhaldurile arvamuse või kooskõlastuse haldusakti andmiseks või toimingu sooritamiseks.

(4) Isikut ei taandata, kui teda ei ole võimalik asendada.

§ 50. Menetlustähtaja arvutamine, ennistamine ja pikendamine

(1) Tähtaja arvutamisel kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduse vastavaid sätteid.

(2) Kui menetlustähtaeg, välja arvatud maksudeklaratsiooni esitamise tähtaeg, on mõjuval põhjusel mööda lastud, võib maksuhaldur oma algatusel või menetlusosalise taotlusel tähtaja ennistada.

(3) Põhjendatud taotlus menetlustähtaja ennistamiseks tuleb esitada kahe nädala jooksul pärast menetlustoimingut sooritamist takistava asjaolu äralangemist.

(4) Menetlustähtaega ei ennistata, kui esialgselt menetlustoimingut sooritamiseks ettenähtud tähtpäevast on möödunud rohkem kui üks aasta.

(5) Maksuhaldur võib menetlusosalise põhjendatud taotluse korral või oma algatusel pikendada enda poolt määratud menetlustähtaega, mille tähtpäev ei ole veel saabunud.

(6) Maksuhaldur võib menetlustähtaja ennistamise või pikendamise seada sõltuvusse tagatise esitamisest. Tagatise esitamine ja aktsepteerimine toimub vastavalt käesoleva seaduse §-dele 120-127.

(7) Otsuse menetlustähtaja ennistamise või pikendamise kohta teeb menetlustoimingut sooritava maksuhalduri juht, juhi asetäitja või juhi poolt volitatud isik.

§ 51. Rahvusvaheline ametiabi

(1) Maksuhaldur võib taotleda või osutada rahvusvahelist ametiabi.

(2) Rahvusvahelist ametiabi osutatakse välislepingu alusel. Maksuhaldur võib rahvusvahelist ametiabi osutada ka muudel juhtudel, kui:

- 1) on tagatud ametiabi vastastikkus;
- 2) ametiabi saav riik garanteerib ametiabi korras saadava teabe ja tõendite kasutamise üksnes maksuasjade või maksuõigusrikkumiste menetlemiseks ning juurdepääsu teabele ja tõenditele ainult asja menetlevatele isikutele;
- 3) ametiabi taotluse rahuldamine ei ohusta Eesti riigi huve ja sellega ei kaasne konfidentsiaalse teabe avalikustamine.

(3) Ametiabi osutava asutuse pädevus ning menetlusosaliste õigused ja kohustused määratletakse riigisiseste seadustega.

4. peatükk DOKUMENTIDE KÄTTETOIMETAMINE

§ 52. Dokumentide kättetoimetamine

(1) Dokumendid, sealhulgas haldusaktid, kutsed ja teated antakse kätte allkirja vastu või toimetatakse kätte posti teel, elektrooniliselt või avaldatakse perioodilises väljaandes. Maksuhaldur võib valida kättetoimetamisviiside vahel, kui seadusega ei ole sätestatud kohustuslikku kättetoimetamisviisi.

(2) Kui dokument on adresseeritud mitmele isikule, toimetatakse see kätte kõigile adressaatidele, välja arvatud juhul, kui adressaadid on maksuhaldurilt taotlenud dokumendi kättetoimetamist ainult ühele adressaadile või andnud selleks nõusoleku. Abikaasadele adresseeritud dokumendi võib kätte toimetada ühele abikaasale, välja arvatud juhul, kui maksuhaldurilt on taotletud dokumendi kättetoimetamist mõlemale abikaasale.

(3) Juriidilise isiku staatust mitteomavale isikuteühendusele ja õigusvõimetele varakogumile adresseeritud dokument toimetatakse kätte isikuteühenduse juhile või vara valitsejale, eelnimetatud isikute puudumise korral maksuhaldurile teadaolevatele isikuteühenduse liikmetele või kaasomanikele.

(4) Piiratud teovõimega isikule adresseeritud dokument toimetatakse kätte tema seaduslikule esindajale.

§ 53. Allkirja vastu kättetoimetamine

(1) Maksuhalduri poolt kättetoimetamise korral antakse dokument menetlusosalisele üle allkirja vastu teatisel, millele märgitakse ka dokumendi üleandmise aeg, vajaduse korral kellaajalise täpsusega.

(2) Menetlusosalise elu-, asu- või tegevuskoha aadressil toimetatakse dokument kätte allkirja vastu tööpäeviti ajavahemikus kella 8.00-st 20.00-ni. Maksuhalduri juhi kirjalikul loal võib dokumendi kätte toimetada ajavahemikus kella 20.00-st 8.00-ni ja puhkepäevadel. Kui kättetoimetamiseks peab olema luba, tuleb seda dokumendi vastuvõtjale näidata. Kui kättetoimetamisel ei järgitud eelnimetatud nõudeid, kuid dokumendi vastuvõtja ei keeldunud dokumendi vastuvõtmisest, loetakse dokument kättetoimetatuks.

(3) Menetlusosalise esindajale dokumendi kätteandmisel loetakse dokument kättetoimetatuks ka tema volitajale. Dokument loetakse kättetoimetatuks ka juhul, kui see on allkirja vastu kätte antud menetlusosalisega koos elavale vähemalt 10-aastasele perekonnaliikmele.

(4) Kui menetlusosaline või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isik keeldub dokumenti vastu võtmast, teeb dokumendi kättetoimetaja dokumendile märke, mille kinnitab oma allkirjaga. Märkega dokument tagastatakse maksuhaldurile ning loetakse menetlusosalisele kättetoimetatuks.

§ 54. Kättetoimetamine posti teel ja elektrooniliselt

(1) Eestis elavale füüsilisele isikule toimetatakse dokument posti teel kätte rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressil või isiku poolt maksuhaldurile teatatud aadressil. Kui füüsiline isik ei ole oma aadressi muutumisest teatanud, on maksuhalduril õigus saata dokument viimasel talle teadaoleval aadressil.

(2) Juriidilisele isikule või asutusele saadetakse dokument registrisse kantud aadressil lihtkirjaga. Isikule või asutusele, keda ei ole registrisse kantud, saadetakse dokument tema poolt maksuhaldurile teatatud aadressil.

(3) Menetlusosalise soovil saadetakse dokument tema poolt näidatud elektronposti aadressil. Rahandusminister kehtestab määrusega riiklike maksude maksuhaldurile elektrooniliselt esitatavate dokumentide formaadi- ja allkirjanõuded ning muud elektroonilisele teabevahetusele maksumenetluses esitatavad nõuded.

(4) Kui dokument toimetatakse kätte elektrooniliselt, on selle adressaadil õigus vajaduse korral nõuda hilisemat dokumendi paberil kättetoimetamist.

(5) Välisriigis elavale või asuvale maksukohustuslasele toimetatakse dokument kätte posti teel tähitult tema poolt maksuhaldurile teatatud aadressil. Kui isiku elu- või asukoht ei ole teada, toimetatakse dokument kätte välisriigi pädeva ametiasutuse kaudu. Kui välisriigis asuval või elaval maksukohustuslasele on Eestis püsiv tegevuskoht või esindaja, toimetatakse dokument kätte püsiva tegevuskoha aadressil või esindajale.

(6) Juriidilisele isikule või asutusele registrisse kantud aadressil saadetud dokument loetakse kättetoimetatuks, kui on möödunud viis päeva selle saatmisest Eesti piires või 30 päeva välismaale saatmisest.

§ 55. Kättetoimetamine perioodilise väljaande kaudu

Kui menetlusosalise aadressi kohta puuduvad andmed või kui menetlusosaline ei ela ega asu registrisse kantud või maksuhaldurile teadaoleval aadressil ja tema tegelik viibimiskoht ei ole teada ning dokumenti ei ole muul viisil võimalik kätte toimetada, võib maksuhaldur dokumendi resolutiivosa avaldada ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded või üleriigilise levikuga päevalehes. Dokumendi resolutiivosa avaldatakse vähemalt kahel korral ja vähemalt kahenädalase vahega. Dokumendi resolutiivosa loetakse kättetoimetatuks esmakordse avaldamise päevale järgneval päeval.

5. peatükk

MAKSUKOHUSTUSLASE KAASAAITAMISKOHUSTUS MAKSUMENETLUSES

§ 56. Maksukohustuslase kaasaaitamiskohustus

(1) Maksukohustuslane on kohustatud maksuhaldurile teatama kõik talle teadaolevad asjaolud, mis omavad või võivad omada maksustamise seisukohast tähendust.

(2) Maksukohustuslane peab arvestust maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude kohta, annab seletusi, esitab deklaratsioone ja muid tõendeid ning säilitab neid seadusega ettenähtud tähtaja jooksul. Kui seadus sätestab tõendi kohustusliku liigi, saab maksukohustuslane kasutada tõendamisel ainult seda liiki tõendit.

(3) Maksukohustuslane ei või takistada maksuhaldurit menetlustoimingute sooritamisel.

§ 57. Raamatupidamisarvestuse ja arvestuse pidamise kohustus

(1) Maksukohustuslane peab raamatupidamisarvestust raamatupidamise seaduses (RT I 1994, 48, 790; 1995, 26-28, 355; 92, 1604; 1996, 40, 773; 42, 811; 49, 953; 1998, 59, 941; 1999, 55, 584; 101, 903; 2001, 87, 527; 2002, 23, 131) sätestatud juhtudel ja korras.

(2) Maksuseaduses võib sätestada juhud, mil:

1) maksukohustuslane peab lisaks raamatupidamisarvestusele pidama täiendavat arvestust maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude kohta (edaspidi *maksuarvestus*);

2) raamatupidamisarvestust peab korraldama maksukohustuslane, kellel ei ole selleks raamatupidamise seadusest tulenevat kohustust.

(3) Raamatupidamis- ja maksuarvestust tuleb korraldada nii, et mõistliku aja jooksul on võimalik saada ülevaade tehingute toimumisest ning maksustamise seisukohast tähendust omavatest asjaoludest, sealhulgas tuludest, kuludest, varast ja kohustustest.

(4) Kui raamatupidamis- ja maksuarvestuse dokumendid ei ole eestikeelsed, võib maksuhaldur nõuda vajalike dokumentide tõlget eesti keelde. Kui raamatupidamises või maksuarvestuse pidamises on kasutatud vähelevinud lühendeid, sümboleid ja märksõnu või esineb muid dokumentidest arusaamist raskendavaid asjaolusid, on maksukohustuslane kohustatud esitama lühendite, sümboolite ja märksõnade tähenduste loetelu ja andma vajaduse korral lisaselgitusi.

(5) Maksuarvestuse dokumente ei või muuta viisil, mis ei võimalda nende esialgse sisu, samuti muudatuse tegemise aja kindlakstegemist.

(6) Arvestust võib pidada elektrooniliselt, kui on tagatud arvepidamise tulemusel loodud dokumentide säilimine käesoleva seaduse §-s 58 sätestatud tähtaja jooksul. Elektroonilist arvestust pidav maksukohustuslane on maksuhalduri nõudmisel kohustatud mõistliku aja jooksul esitama arvestuse tulemusel loodud dokumendid paberil või elektrooniliselt. Dokumendid peavad olema loetavad.

(7) Kui maksukohustuslane on kohustatud välisriigis toimuva majandustegevuse tõttu pidama raamatupidamis- või maksuarvestust välisriigi õigusaktidega sätestatud korras ning välisriigis toimuva majandustegevuse tulemusel tekib maksukohustus Eestis ja raamatupidamisarvestust või muud arvestust on peetud vastava riigi õigusaktidega kehtestatud nõuete kohaselt, võetakse selle tulemusi maksustamisel arvesse.

(8) Käesolevas paragrahvis sätestatud nõuded laienevad ka maksukohustuslasele, kes ei ole seaduse alusel kohustatud raamatupidamis- või maksuarvestust pidama, kuid peab seda vabatahtlikult.

§ 58. Dokumentide säilitamise kohustus

Kui seadus ei sätesta teist tähtaega, on maksukohustuslane kohustatud säilitama tehingute ja väljamaksetega seotud ning muid maksustamise seisukohast tähendust omavaid dokumente vähemalt seitsme aasta jooksul dokumendi koostamisele või saamisele, toimiku või dokumentide kogumiku puhul viimase sissekande tegemisele järgneva aasta 1. jaanuarist arvates.

6. peatükk

TÕENDID

§ 59. Tõendite kogumine

(1) Tõendid maksumenetluses on kõik asjas kogutud andmed, sealhulgas maksukohustuslaselt, kolmandalt isikult, riigi-, valla- või linnaasutuselt saadud teave, dokumendid, asjad, vaatluse teel tuvastatud asjaolud ning eksperdiarvamus. Maksuhaldur otsustab, lähtudes talle seadusega pandud ülesannetest ning kaalutlusõigusest, milliseid tõendeid ta peab vajalikuks konkreetse asjas koguda.

(2) Maksuhalduril on õigus kontrollida kõiki maksukohustuslase majandus- või kutsetegevusega ning maksukohustuslase poolt maksude tasumisega seotud dokumente, samuti teha kaupade, materjalide ja muu vara ning tehtud tööde ja osutatud teenuste inventuure ja ülemõõtmisi. Kontroll jaguneb:

- 1) üksikjuhtumite kontrolliks (§-d 60-72);
- 2) üldkontrolliks ehk revisjoniks (§-d 73-81).

§ 60. Teabe nõudmine maksukohustuslaselt

(1) Maksuhalduril on õigus saada maksumenetluses tähendust omavate asjaolude väljaselgitamiseks maksukohustuslaselt või tema esindajalt suulist või kirjalikku teavet. Vajaduse korral võib maksuhaldur kohustada maksukohustuslast või tema esindajat teabe andmiseks ilmuma maksuhalduri poolt määratud ajal maksuhalduri ametiruumidesse.

(2) Isiku ametiasutusse kutsumiseks annab maksuhaldur käesoleva seaduse §-s 46 sätestatud nõuetele vastava kirjaliku korralduse, kuhu on märgitud maksukohustuslase ilmumise koht ja aeg koos selgitusega, mis asjus isik välja kutsutakse. Vajaduse korral antakse kirjalik korraldus ka muudel teabe nõudmise juhtudel.

(3) Kui maksukohustuslase volitatud esindaja ei anna teavet või tema poolt antud teave on vastuoluline või ebapiisav, on maksuhalduril õigus pöörduda teabe saamiseks maksukohustuslase poole.

(4) Suulised seletused protokollitakse ning protokollile võetakse seletuste andja allkiri. Allkirjutamisest keeldumise kohta tehakse protokollile märge. Vajaduse korral selgitab maksuhaldur maksukohustuslasele tema õigusi ja kohustusi, selgitamise kohta tehakse protokollile märge.

(5) Riiklike maksude maksuhaldurile elektrooniliselt esitatav dokument peab vastama käesoleva seaduse § 54 lõike 3 alusel antud rahandusministri määrusega kehtestatud nõuetele. Kui dokument esitatakse elektrooniliselt, on maksuhalduril õigus vajaduse korral nõuda hilisemat dokumendi paberil esitamist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik võib taotleda korralduses antud kohustuse täitmise tähtaja pikendamist vastavalt §-le 50.

§ 61. Teabe nõudmine kolmandatelt isikutelt

(1) Maksuhalduril on õigus nõuda kolmandatelt isikutelt, sealhulgas krediidasutustelt, teavet maksumenetluses tähendust omavate asjaolude kindlakstegemiseks. Eelnimetatud isikud on kohustatud andmeid esitama, välja arvatud juhul, kui neil on seaduse alusel õigus tõendite ja andmete esitamisest keelduda. Vajaduse korral võib maksuhaldur kohustada kolmandat isikut teabe andmiseks ilmuma maksuhalduri poolt määratud ajal maksuhalduri ametiruumidesse.

(2) Enne kolmandalt isikult teabe nõudmist tuleb teabe saamiseks pöörduda maksukohustuslase poole, välja arvatud juhul, kui maksuhalduril puuduvad andmed maksukohustuslase elu- või asukoha kohta, maksukohustuslane ei ole maksuhaldurile teadaoleval aadressil kättesaadav või takistab maksumenetluses tähendust omavate asjaolude väljaselgitamist.

(3) Kolmandalt isikult teabe nõudmiseks annab maksuhaldur käesoleva seaduse §-s 46 sätestatud nõuetele vastava korralduse, kuhu märgitakse ka maksukohustuslase nimi, kelle maksuasjaga seoses teavet kogutakse, samuti kolmanda isiku poole pöördumise põhjus. Kui isikut kohustatakse ütluste andmiseks maksuhalduri juurde ilmuma, märgitakse korraldusse ka ilmumise aeg ja koht. Isik võib taotleda korralduses antud kohustuse täitmise tähtaja pikendamist vastavalt käesoleva seaduse §-s 50 sätestatule.

(4) Suulised ütlused protokollitakse vastavalt käesoleva seaduse § 60 lõikes 4 sätestatule.

§ 62. Asjade ja dokumentide esitamine

(1) Maksuhalduril on õigus nõuda maksumenetluses tähendust omavate asjaolude kindlakstegemiseks maksukohustuslaselt või kolmandalt isikult tema valduses olevate asjade ja esitajaväärtpaberite ettenäitamist ning dokumentide esitamist. Kolmandatelt isikutelt asjade ja dokumentide nõudmise korral kehtib käesoleva seaduse § 61 lõikes 2 sätestatud piirang.

(2) Maksuhalduril on õigus nõuda maksukohustuslaselt sularaha ettenäitamist, kui see on vajalik maksumenetluses tähendust omavate asjaolude väljaselgitamiseks. Raha näidatakse ette selle asukohas.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumendid ja asjad esitatakse või näidatakse ette maksuhalduri ametiruumides, välja arvatud juhul, kui:

- 1) asjade või dokumentide vaatlemiseks või kontrollimiseks nende asukohas on saadud haldusakti adressaadi nõusolek või
- 2) maksuhaldur annab haldusakti adressaadile võimaluse esitada dokumendid elektrooniliselt või posti teel ning see ei põhjusta haldusakti adressaadile ülemääraseid kulutusi või
- 3) dokumentide või asjade maksuhalduri ametiruumidesse toimetamine on võimatu või võib põhjustada haldusakti adressaadile ülemääraseid ebamugavusi või kulutusi.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud kohustuse kohta antakse kirjalik korraldus:

- 1) kui nõue on adresseeritud kolmandale isikule või
- 2) kui adressaat või tema esindaja kutsutakse kohustuse täitmiseks maksuhalduri ametiruumidesse või
- 3) kui maksukohustuslane ei ole varasemat nõuet täitnud või
- 4) muudel juhtudel, kui maksuhaldur peab seda vajalikuks.

(5) Isik võib taotleda korralduses antud kohustuse täitmise tähtaja pikendamist vastavalt käesoleva seaduse §-s 50 sätestatule.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 1 nimetatud korralduse andmisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 61 lõikes 3 sätestatut. Käesoleva paragrahvi alusel maksuhaldurile dokumentide elektrooniliselt esitamisele laieneb käesoleva seaduse § 60 lõikes 5 sätestatu.

§ 63. Teabe nõudmine riigi-, valla- ja linnaasutustelt ning riigi andmekogu vastutavalt ja volitatud töötlejalt

(1) Maksuhalduril on õigus nõuda riigi-, valla- või linnaasutuselt maksumenetluses tähendust omavat teavet, sealhulgas dokumentide esitamist ning asjade ettenäitamist. Eelnimetatud asutused on kohustatud maksuhalduri taotluse täitma, välja arvatud juhul, kui neil on seaduse alusel õigus tõendite ja andmete esitamisest keelduda.

(2) Riiklike maksude maksuhalduril on õigus saada tasuta riigi andmekogu vastutavalt või volitatud töötlejalt taotluses näidatud perioodil maksustamise seisukohast tähendust omavaid tehinguid sooritanud isikute identifitseerimist võimaldavaid andmeid (ees- ja perekonnanime või ärinime; isiku- või registrikoodi; isikukoodi puudumisel sünnikuupäeva, -kuud ja -aastat) ning nende poolt sooritatud tehingute andmeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asutused on kohustatud maksuhaldurile teatama asjaoludest, mis teevad teabe, asjade või dokumentide esitamise nõude täitmise võimatuks või mille tõttu on vaja taotluse täitmise tähtaega pikendada. Tähtaega pikendatakse vastavalt käesoleva seaduse §-le 50.

(4) Riigi-, valla- või linnaasutus on infotehnoloogiliste võimaluste olemasolu korral kohustatud esitama deklaratsioonid ja muud dokumendid maksuhaldurile elektrooniliselt. Rahandusminister kehtestab riigi-, valla- ja linnaasutuste poolt elektrooniliselt esitatavate deklaratsioonide ja muude dokumentide nimekirja.

§ 64. Teabe andmisest ja tõendite esitamisest keeldumise õigus

(1) Käesoleva seaduse §-de 60-63 alusel teabe andmisest ja tõendite esitamisest on õigus keelduda:

- 1) advokaadil asjaolude kohta, mis said temale teatavaks seoses õigusabi andmisega;
- 2) arstil, notaril, patendivolinikul ja vaimulikul temale seoses kutse- või ametitegevusega teatavaks saanud andmete kohta;
- 3) riikliku statistilise vaatluse korraldajal ja seda läbiviinud ametnikul talle seoses vaatlusega teatavaks saanud andmete kohta;
- 4) audiitoril ja audiitori kutsetegevusega seotud isikul vastavalt audiitortegevuse seaduses (RT I 1999, 24, 360; 2002, 21, 117) sätestatule;
- 5) maksukohustuslase abikaasal, otsejoones sugulasel, õel või vennal, õe või venna alanejal sugulasel, abikaasa otsejoones sugulasel, abikaasa õel või vennal, välja arvatud juhul, kui ta peab antud asjas teavet andma ja dokumente esitama seoses enda maksukohustusega;
- 6) isikul küsimustes, millele vastamine tähendaks enda või käesoleva lõike punktis 5 nimetatud isiku õigusrikkumises süüditunnistamist;
- 7) kui teabe andmine või tõendite esitamine rikuks posti, telegraafi, telefoni või muul üldkasutataval teel edastatavate sõnumite saladust või riigisaladust.

(2) Tööülesannete täitmisega teatavaks saanud asjaolude suhtes on teabe andmisest keeldumise õigus ka käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1-4 nimetatud isikuid nende ameti- ja kutsetegevuses abistavatel isikutel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud isikutelt ütluste, dokumentide või asitõendite esitamise või ettenäitamise nõudmise korral tuleb neid kirjalikult või suuliselt teavitada õigusest kohustuse täitmisest keelduda. Suulise teavitamise kohta võetakse isikult allkiri.

§ 65. Dokumentidest ärakirjade tegemine, dokumentide ja asjade äravõtmine

(1) Maksuhaldur võib teha talle menetlusosalise poolt esitatud dokumentidest ärakirju ja väljavõtteid ning nende õigsust ametlikult kinnitada. Ametlik kinnitamine toimub vastavalt haldusmenetluse seaduses sätestatule.

(2) Maksuhaldur võib talle esitatud dokumendid ja asjad ära võtta, kui:

- 1) neid on vaja maksuasja lahendamiseks ning maksuhalduril on põhjendatult alus kahtlustada, et hiljem ei ole need tõendid talle kättesaadavad või
- 2) see on vajalik dokumentidest väljavõtete või ärakirjade tegemiseks või
- 3) dokumendid ja asjad viitavad arvatavalt toimepandud õigusrikkumisele.

(3) Dokumentide äravõtmise kohta koostatakse protokoll, kuhu märgitakse dokumentide nimetused ja arv, toimikute äravõtmise korral ka lehekülgede arv. Asjade äravõtmise kohta koostatakse protokoll, kuhu märgitakse äravõetud asjade tunnused ja arv. Protokollid allkirjastavad protokollide koostaja ning toimingus osalenud isikud. Kui menetlusosaline keeldub protokollile alla kirjutamast, tehakse protokoll selle kohta märges. Protokoll koostatakse kahes eksemplaris, millest üks antakse menetlusosalisele, kellelt asjad või dokumendid ära võeti.

(4) Dokumente ei võeta ära käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud juhtudel, kui menetlusosaline vaidleb sellele vastu ning kannab dokumentidest ärakirjade või väljavõtete tegemise kulud. Ärakirjade ja väljavõtete õigsust kinnitatakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule ning kinnitusmärke juurde võetakse menetlusosalise allkiri. Kui kinnitatud ärakirjade või väljavõtete maht on suur, koostatakse protokoll, kuhu märgitakse dokumentide loetelu, millest tehti ärakirju või väljavõtteid. Protokollid allkirjastavad maksuhalduri ametnik ja menetlusosaline.

§ 66. Kulude hüvitamine kolmandale isikule

(1) Kolmandale isikule hüvitatakse tema taotlusel käesoleva seaduse §-des 61 ja 62 sätestatud väljaspool tema elukohta kohustuste täitmisega kaasnenud dokumentaalselt tõestatud sõidukulud, majutuskulud ja saamata jäänud keskmine palk. Ärakirjade või väljavõtete tegemise eest tasub maksuhaldur talle esitatud arve alusel kuni kolm krooni iga paberilehekülje eest alates 21. leheküljest.

(2) Maksuhalduril on õigus nõuda sisse kolmandale isikule kulude hüvitamiseks makstud summa maksukohustuslaselt, kui maksukohustuslane:

- 1) ei täitnud maksuhalduri korraldust, milles nõuti sellesamas asjas teabe, asjade või dokumentide esitamist või
- 2) ei olnud kättesaadav oma elu- või asukohas või muul maksuhaldurile teatatud aadressil või
- 3) hoidis menetlusest kõrvale või
- 4) takistas muul viisil maksumenetluses tähendust omavate asjaolude väljaselgitamist.

(3) Maksuhalduril ei ole õigust nõuda kolmanda isiku kulude hüvitamist maksukohustuslaselt, kui ta pöördus kolmanda isiku poole, andmata maksukohustuslasele võimalust teabe esitamiseks, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2-4 nimetatud juhtudel.

(4) Maksuhaldur esitab maksukohustuslasele kulude tasumise nõude korraldusega, määrab selles tasumise tähtaja ja teeb hoiatuse, et kulude tähtpäevaks tasumata jätmise korral nõue sundtäidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-dele 128-132.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 esimeses lauses nimetatud kulud hüvitatakse Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud suurusel ja korras.

§ 67. Sunniraha teabe, asjade ja dokumentide esitamata jätmise eest

(1) Maksuhaldur võib käesoleva seaduse §-des 60-62 sätestatud kohustuste täitmise tähtaja määramisel teha hoiatuse (§ 136), et kohustuse tähtajaks täitmata jätmise korral võidakse rakendada sunniraha. Maksuhaldur võib sunniraha rakendamise hoiatuse teha ka maksukohustuslasele, kes ei ole täitnud maksuseadusest tulenevat aruannete või muude dokumentide esitamise kohustust.

(2) Kui isik ei täida talle haldusaktiga pandud kohustust hoiatuses märgitud tähtpäevaks, peab ta tasuma hoiatuses märgitud sunniraha. Maksuhaldur esitab kohustatud isikule sunniraha tasumise nõude korraldusega, määrab selles tasumise tähtaja ning teeb hoiatuse, et sunniraha tähtajaks tasumata jätmise korral nõue sundtäidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-dele 128-132.

(3) Sellesama kohustuse täitmisele sundimiseks ei või sunniraha esimesel korral ületada 10 000 krooni, teisel korral 30 000 krooni. Sellesama kohustuse täitmisele sundimiseks kasutatav sunniraha ei või ületada kokku 40 000 krooni.

§ 68. Eksperdi kaasamine

(1) Maksuhaldur võib oma algatusel või maksukohustuslase taotlusel menetluse kaasata eksperdi. Eksperdi nimi tehakse menetlusosalisele teatavaks enne eksperdi kaasamist, välja arvatud juhul, kui on vajalik asja kiire menetlemine.

(2) Käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud aluste ilmnemisel on ekspert kohustatud ennast taandama. Samadel alustel võib taotleja eksperdi taandamist menetlusosaline. Taotlus tuleb esitada viie tööpäeva jooksul eksperdi isiku teadasaamise päevast arvates. Pärast seda on taandamine lubatav ainult siis, kui on tõendatud, et taotluse tähtaegne esitamine ei olnud võimalik. Maksuhaldur otsustab taandamise viie tööpäeva jooksul taotluse või enesetaanduse esitamisest arvates.

(3) Ekspert esitab oma arvamuse kirjalikult. Kui maksuhaldur peab seda vajalikuks, kutsutakse ekspert menetlustoimingute juurde ning sellisel juhul võib ekspert esitada arvamuse suuliselt. Suuliselt esitatud arvamus protokollitakse menetlustoimingu protokollis ja sellele võetakse eksperdi allkiri. Menetlusosalisel on õigus esitada eksperdile küsimusi.

(4) Eksperdil on õigus tutvuda oma ülesannete täitmiseks vajalike materjalidega ja teha ettepanekuid nende täiendamiseks. Ekspert on kohustatud hoidma talle kohustuste täitmise teatavaks saanud maksusaladust (§ 26). Eksperdile selgitatakse maksusaladuse hoidmise kohustust ja selgitamise kohta võetakse allkiri.

§ 69. Ekspertiisiga seotud kulude hüvitamine

(1) Ekspertiisi taotlusel hüvitatakse talle väljaspool elukohta kohustuste täitmise kaasnud dokumentaalselt tõendatud sõidu- ja majutuskulud ning makstakse tasu tehtud ekspertiisi eest.

(2) Maksuhalduri algatusel tehtud ekspertiisi kulud katab maksuhaldur.

(3) Menetlusosalise taotlusel ja maksuhalduri kulul tehtud ekspertiisi kulud katab isik, kelle taotlusel ekspert kaasati. Maksuhaldur esitab maksukohustuslasele kulude tasumise nõude korraldusega, määrab selles tasumise tähtaja ning teeb hoiatuse, et kulude tähtjaks tasumata jätmise korral nõue sundtäidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-dele 128-132.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulud hüvitatakse Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud suuruses ja korras.

§ 70. Mõõturid ja tõkendid

(1) Maksuhalduril on maksusumma määramise, maksude tasumise õigsuse kontrollimise või õigusrikkumise tõkestamise eesmärgil õigus nõuda maksukohustuslaselt:

- 1) mahutile, hoidlale või seadmele mõõtuuri paigaldamist;
- 2) mahuti, hoidla, seadme, samuti hasartmängu korraldamiseks kasutatava mänguinventari plommimist või pitseerimist;
- 3) territooriumi või selle osa sulgemist;
- 4) sularahaarvelduste jälgimist võimaldavate seadmete, sealhulgas kassaaparaadi paigaldamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 või 4 nimetatud mõõtuuri või seadme paigaldamist võib nõuda, kui maksukohustuslane ei ole täitnud talle seadusega pandud vastava mõõtuuri või seadme paigaldamise kohustust.

(3) Maksuhaldur võib määrata ametniku, kellel on õigus üldisel tööajal või ettevõtte tööajal viibida maksuhalduri määratud tähtaja jooksul maksukohustuslase tegevuskohas mõõtuuri või seadme kasutamise kontrollimise eesmärgil.

(4) Mõõtuuri või sularahaarvelduste jälgimist võimaldava seadme paigaldamise, selle kasutamise kontrollimise, samuti tõkendi kohaldamise korraldus vormistatakse kirjalikult.

(5) Tõkend kõrvaldatakse hiljemalt tõkendi kohaldamise põhjuse kõrvaldamisele või äralangemisele järgneval tööpäeval.

(6) Maksuhaldur on kohustatud hüvitama otsese kahju, mis tekkis käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 või 3 sätestatud tegevuse tagajärjel, kui seejuures ei tuvastatud seaduserikkumist maksumaksja poolt või kui tõkendit ei kõrvaldatud käesoleva paragrahvi lõikes 5 ettenähtud tähtaja jooksul.

§ 71. Asendustäitmine

(1) Maksuhaldur võib käesoleva seaduse §-s 70 nimetatud kohustuse täitmise tähtaja määramisel teha hoiatuse (§ 136), et kohustuse tähtpäevaks täitmata jätmise korral rakendatakse asendustäitmist. Isikule tehakse hoiatuses teatavaks ka asendustäitmise kulude arvatav suurus ning viidatakse sätetele, mille alusel nõutakse sisse asendustäitmise kulud.

(2) Kui maksukohustuslane ei ole määratud tähtaja jooksul täitnud käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 sätestatud kohustust või kui see on vajalik õigusrikkumise tõkestamiseks, sooritab maksuhaldur ise vajaliku toimingu või kasutab selleks kolmanda isiku või riigi-, valla- või linnaasutuse abi. Toimingu kulud katab kohustuse täitmata jätnud isik, kui talle oli kätte toimetatud sellekohane kirjalik hoiatus. Maksuhaldur esitab isikule kulude

tasumise nõude korraldusega, määrab selles tasumise tähtaja ning teeb hoiatuse, et kulude tähtjaks tasumata jätmise korral nõue sundtäidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-dele 128-132.

(3) Isiku nõudmisel, kelle suhtes sunnivahendit rakendatakse, esitab asendustäitmist läbiviiv ametiisik ametitõendi ja täitekorralduse. Kolmas isik esitab asendustäitmise läbiviimiseks talle maksuhalduri poolt antud täitekorralduse.

(4) Asendustäitmist läbiviiv isik või asutus koostab toimingu kohta kirjaliku protokoll.

§ 72. Vaatlus ja muud menetlustoimingud

(1) Maksuhalduri ametnikul on õigus vaatluse läbiviimiseks siseneda maatükile, ehitistesse ja ruumidesse, kus toimub maksukohustuslase majandus- või kutsetegevus. Maksuhalduri ametnikul ei ole õigust sooritada vaatluse käigus läbiotsimist, avada lukustatud ruume või panipaiku ega siseneda eluruumi selles elavate isikute tahte vastaselt, ka juhul, kui neis toimub isiku majandus- või kutsetegevus.

(2) Maksuhalduri ametnikul on õigus vaadelda majandus- või kutsetegevusega mittetegeleva isiku omandis või valduses olevat vara, sealhulgas kinnisasju, ehitisi, laevu, sõidukeid ja muud vallasvara, kui vaatlus ei kujuta endast selle isiku tahte vastast eluruumi või valdusesse sisenemist ning selle läbiotsimist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud vaatluse läbiviimisest teatatakse ette sellise aja jooksul, mis võimaldab maksukohustuslasel kavandatava toimingu suhtes seisukohta võtta. Vaatluse läbiviimisest ei teatata ette kiireloomulistel juhtudel. Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud vaatluse läbiviimisest ei teatata ette ka juhul, kui maksuhalduril ei õnnestunud vara omaniku või valdaja elu- või asukohta kindlaks teha. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vaatluse läbiviimiseks esitatakse maksukohustuslasele või tema esindajale kirjalik korraldus, kuhu on märgitud ka vaatluse eesmärk. Kui vaatluse läbiviimiseks ei esitatud kirjalikku korraldust, on maksukohustuslasel õigus nõuda tagantjärele vaatluse kirjalikku põhjendamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vaatlus viiakse läbi ettevõtte tööajal või üldisel tööajal. Vaatluse käik ja vaatlusega tuvastatud asjaolud protokollitakse.

(5) Vaatluse läbiviimiseks on maksuhalduri ametnikul õigus:

- 1) kaasata spetsialiste ja eksperte;
- 2) teha käesoleva seaduse §-s 65 sätestatud korras dokumentidest väljavõtteid või ärakirju;
- 3) fotografeerida või muul viisil jäädvustada vaadeldavat territooriumi või asju;
- 4) teha kaupade, materjalide ja muu vara inventuure ja ülemõtmisi, samuti koostada vaadeldavate territooriumide või ehitiste plaane või skeeme;
- 5) võtta ära dokumente ja asju vastavalt käesoleva seaduse §-s 65 sätestatule.

(6) Maksuhalduri ametnikul on õigus võtta mootorikütusena kasutatava kütuse erimärgistatuse kindlakstegemiseks sõidukite kütusepaakidest ja mujalt kütusesüsteemist proove. Toimingu tulemused protokollitakse.

(7) Maksuhalduril on õigus kaasata spetsialiste vaatlusesse ja muudesse menetlustoimingutesse, kui nende läbiviimiseks on vaja eriteadmistega isiku abi. Spetsialisti osavõtu kohta tehakse märke menetlustoimingu protokoll. Spetsialistile laieneb käesoleva seaduse § 68 lõikes 4 sätestatu.

7. peatükk REVISJON

§ 73. Revisjoni eesmärk ja ulatus

(1) Revisjoni eesmärk on välja selgitada kõik revideeritava maksukohustusega seotud asjaolud, sealhulgas nii maksukohustust suurendavad kui ka vähendavad asjaolud.

(2) Revisjon võib hõlmata üht või mitut maksu, üht või mitut maksustamisperioodi või olla piiritletud konkreetsete asjaolude väljaselgitamisega.

(3) Revisjoni käigus võib välja selgitada ka muude isikute maksukohustustega seotud asjaolusid, kui revideeritav isik on kohustatud neile isikutele tehtavatelt väljamaksetelt maksu kinni pidama.

(4) Revisjoni võib füüsilise isiku juures läbi viia ainult juhul, kui füüsiline isik tegutseb ettevõtjana või on maksu kinnipidaja.

(5) Käesolevas peatükis sätestatud ei kohaldata tolli poolt tollikontrolli käigus tehtavale maksude tasumise õigsuse kontrollimisele.

§ 74. Pädevus

(1) Revisjoni viib läbi konkreetse maksuasja menetlemiseks pädev maksuhaldur.

(2) Maksuameti peadirektor võib vajaduse korral revisjonialluvust muuta ning teha revisjoni läbiviimine ülesandeks teisele Maksuameti kohalikule asutusele või Maksuameti ametnikule.

(3) Täielike, igakülgsed ja objektiivsete revisjonitulemuste saamiseks võivad maksuhaldurid viia läbi ühisrevisjoni.

(4) Revisjoni läbiviimisesse võib kaasata välisriigi maksuametnikke, kui seoses revideeritava maksustamisajaga on vaja kontrollida ka selles välisriigis tekkinud või tekkivat maksukohustust ning välisriik tagab maksusadaluse kaitse.

§ 75. Revisjonist etteteatamine

(1) Maksuhaldur teatab revisjonist ja määrab revisjoni ulatuse (§ 73 lõige 2) korraldusega, mis toimetatakse maksukohustuslasele kätte hiljemalt seitse päeva enne revisjoni algust. Kui etteteatamine ohustab revisjoni eesmärki, siis revisjonikorraldust enne revisjoni algust kätte ei toimetata.

(2) Revisjoni eesmärk loetakse ohustatuks, kui maksuhalduril on põhjendatud alus kahtlustada, et revisjonist etteteatamise korral maksukohustuslane takistab juurdepääsu enda majandus- või kutsetegevusega seotud dokumentidele või esemetele, hävitab, võltsib või kahjustab muul viisil dokumente või esemeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud korraldusse märgitakse lisaks käesoleva seaduse §-s 46 sätestatud kontrollitav maks, maksustamisperiood ning revisjoni läbiviiva ametniku (edaspidi *revident*) nimi.

§ 76. Revisjoni algus

(1) Revisjoni alguses esitab revident ametitõendi, samuti revisjonikorralduse, kui seda ei ole varem kätte toimetatud.

(2) Revisjoni alguses fikseeritakse kirjalikult revisjoni alustamise kuupäev ja kellaaeg.

(3) Maksuhalduril on õigus revisjoni algus mõjuvatel põhjustel edasi lükata, kui maksukohustuslane esitab selleks põhjendatud taotluse. Maksuhaldur otsustab taotluse põhjendatuse.

§ 77. Revisjoni aeg ja koht

(1) Revisjon viiakse läbi üldisel tööajal või ettevõtte tööajal maksukohustuslase poolt revisjoni ajaks revidendi kasutusse antud tööruumis või töökohas.

(2) Kui maksukohustuslasel ei ole võimalik tööruumi või töökohta revidendi kasutusse anda, võib dokumente esitada ning asju ette näidata maksukohustuslase eluruumides või maksuhalduri ametiruumides.

§ 78. Maksukohustuslase õigused ja kohustused revisjoni ajal

(1) Maksukohustuslasel on õigus saada revisjoni ajal teavet senituvastatud asjaolude ja nende võimaliku maksustamisalase tähenduse kohta.

(2) Maksukohustuslasel on õigus taotleda revidendi taandamist käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud alustel.

(3) Maksukohustuslane on kohustatud:

- 1) tagama revidendile juurdepääsu revideeritava maksukohustusega seotud andmetele;
- 2) esitama revidendile tutvumiseks asjasse puutuvaid dokumente ja asju ning vajaduse korral andma nende kohta selgitusi;
- 3) võimaluse korral tagama revidendile revisjoni läbiviimiseks kohase tööruumi või töökoha, võtmata selle eest tasu.

§ 79. Seletuste võtmine, dokumentide ja asjade kontrollimine, äravõtmine ja muud toimingud

(1) Revidendil on õigus saada revisjoni läbiviimisel maksukohustuslaselt või tema määratud isikult seletusi. Kui maksukohustuslane või tema määratud isik keeldub seletuste andmisest või hoidub revisjonist kõrvale, võib revident küsitleda teisi kohalviibivaid maksukohustuslase töötajaid. Vajaduse korral seletused protokollitakse.

(2) Revidendil on õigus viia läbi vaatlusi, kaasata eksperte ja spetsialiste, teha kontrollitavatest dokumentidest väljavõtteid ja ärakirju ning sooritada muid käesoleva seaduse 6. peatükis sätestatud toiminguid, arvestades käesolevas peatükis sätestatud erisusi. Toiminguid võib sooritada suulise korralduse alusel, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 70 ja 71 sätestatud juhul.

(3) Käesoleva seaduse § 72 lõike 1 alusel revisjoni käigus läbiviidavasse vaatlusesse kaasatakse maksukohustuslane või tema esindaja või töötaja. Vaatluse läbiviimisele ei kohaldata § 72 lõikes 3 sätestatud. Spetsialisti kaasamise korral tehakse maksukohustuslasele teatavaks spetsialisti nimi ja kaasamise põhjus.

(4) Revidendil on õigus ära võtta asjasse puutuvaid dokumente või asju kontrollimise käigus õigusrikkumise tunnuste avastamise korral või kokkuleppel maksukohustuslasega.

§ 80. Revisjoni lõppvestlus

(1) Revisjoni lõpus viib revident maksukohustuslase või tema esindajaga läbi vestluse. Revisjoni lõpus ei toimu vestlust käesoleva seaduse § 81 lõikes 3 sätestatud juhul, samuti juhul, kui maksukohustuslane või tema esindaja vestlusest keeldub või kui revisjoni tulemusel ei avastatud maksukohustust muutvaid asjaolusid.

(2) Vestluse käigus informeeritakse maksukohustuslast revisjoni tulemustest, arutatakse maksukohustuslasega eelkõige vaieldavaid asjaolusid ning võimaldatakse tal anda nende kohta seletusi. Maksukohustuslase soovil selgitab revident, kuidas revisjoni käigus tuvastatud asjaolud võivad mõjutada tema maksukohustust. Vestluse võib ühitada revisjoniakti tutvustamisega. Vestlusesse võib kaasata maksuhalduri ametnikke, kes ei osalenud revisjonis, samuti eksperte ja spetsialiste. Vajaduse korral vestluse käigus antud seletused protokollitakse.

(3) Kui revisjoni käigus avastati väärteo või kuriteo tunnuseid, peab maksuhaldur maksukohustuslast sellest informeerima ning selgitama, et õigusrikkumise arutamine ja selleks vajalike asjaolude tuvastamine toimub eraldi menetluse käigus.

§ 81. Revisjoniakt

(1) Revisjoni lõpus koostab revident revisjoniakti, milles tuuakse ära kõik revisjoni käigus tuvastatud maksustamise seisukohast tähendust omavad faktilised ja õiguslikud asjaolud. Kui revisjoni kaasati ekspert või spetsialist, märgitakse revisjoniakti ka nende osavõtt.

(2) Maksukohustuslasel või tema esindajal on õigus revisjoniaktiga tutvuda ning selles toodud asjaoludega mittenõustumise korral nõuda revisjoniaktile eriarvamuse lisamist. Eriarvamuse lisamise kohta tehakse revisjoniakti lõppu märge.

(3) Revisjoniakti ei tutvustata ning vestlust ei peeta enne revisjoni tulemusel antava haldusakti kättetoimetamist, kui tutvustamine ohustaks tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses või maksu sissenõudmist.

(4) Revisjoniakti ei tutvustata, kui revisjoni käigus ei avastatud maksukohustust muutvaid asjaolusid. Maksukohustuslasele toimetatakse kätte sellekohane kirjalik teade. Teade loetakse võrdväärseks revisjoni tulemusel tehtava maksuotsusega (§ 95) ning selle muutmisel või kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 101-103 sätestatud.

8. peatükk

MAKSUDEKLARATSIOON JA MAKSU MÄÄRAMINE

1. jagu

Üldsätted

§ 82. Maksukohustuslase esitatud andmete tõenduslik jõud

Maksuhaldur lähtub maksukohustuse täitmise kontrollimisel ja maksu määramisel eelkõige maksukohustuslase esitatud maksudeklaratsioonidest (§ 85 lõige 1), maksukohustuslase raamatupidamisarvestusest ja muust tema poolt enda tegevuse kohta peetud arvestusest. Kui maksuhalduril tekib kahtlus maksukohustuslase esitatud andmete õigsuses, kogub ta täiendavaid tõendeid.

§ 83. Tühiste tehingute arvestamine maksustamisel

(1) Seaduse või heade kommetega vastuolus olevat tehingut maksustatakse võrdväärsest õiguspärase tehinguga. Seadusvastase tegevuse tagajärjed toovad kaasa samasuguse maksukohustuse, nagu see oleks tekkinud majandusliku sisu poolest sarnase õiguspärase tegevuse tagajärjel.

(2) Tehingu või toimingu vastuolu seaduse või heade kommetega võib kaasa tuua maksukohustuse suurenemise, kui nii on seadusega sätestatud.

(3) Tehingu tühisust ei võeta maksustamisel arvesse, kui pooled ei tagasta tühise tehingu läbi saadut või ei taasta muul viisil tehingu tegemisele eelnenud olukorda.

(4) Teeseldud tehingut ei võeta maksustamisel arvesse. Kui teeseldud tehing tehakse teise tehingu varjamiseks, kohaldatakse maksustamisel varjatud tehingu kohta käivaid sätteid.

§ 84. Maksudest kõrvalehoidumise eesmärgil tehtavad tehingud ja toimingud

Kui tehingu või toimingu sisust ilmneb, et see on tehtud maksudest kõrvalehoidumise eesmärgil, kohaldatakse maksustamisel sellise tehingu või toimingu tingimusi, mis vastavad tehingu või toimingu tegelikule majanduslikule sisule.

2. jagu Maksudeklaratsioon

§ 85. Maksudeklaratsioon

(1) Maksudeklaratsioon (edaspidi *deklaratsioon*) on tulu-, käibe-, aktsiisi-, tolli-, sotsiaalmaksu- ja hasartmängumaksudeklaratsioon, maksuaruanne või muu maksuhaldurile esitatav maksu arvutamise dokument, mille esitamise kohustus tuleneb seadusest.

(2) Deklaratsioonile lisatakse dokumendid, mille esitamine on ette nähtud seaduse või määrusega.

(3) Maksuhalduril on õigus teha deklaratsiooni esitamise kohta meeldetuletusi, samuti anda korraldusi deklaratsiooni esitamiseks.

(4) Deklaratsiooni esitaja on kohustatud esitama talle teadaolevalt õigeid andmeid ning andmete õigsust kirjalikult kinnitama.

§ 86. Deklaratsioonide esitamine ja vastuvõtmine

(1) Deklaratsioon saadetakse posti teel, elektroonilisel andmekandjal või elektroonilist andmesidet kasutades või antakse üle maksuhalduri ametiruumides või muus maksuhalduri määratud kohas. Isik võib valida deklaratsiooni esitamise viisi, välja arvatud juhul, kui seaduse või määrusega on sätestatud teisiti.

(2) Seaduse või määrusega võib ette näha juhud, mil deklaratsiooni vastuvõtmise kohta tuleb anda tõend või teha deklaratsioonile märge selle vastuvõtmise kohta.

§ 87. Deklaratsiooni allkirjastamine

(1) Deklaratsioonile kirjutab alla maksukohustuslane või tema seaduslik esindaja. Piiratud teovõimega isiku eest kirjutab deklaratsioonile alla tema seaduslik esindaja või eestkostja.

(2) Volitatud esindaja võib deklaratsioonile alla kirjutada tolliseadustikus sätestatud juhtudel, samuti juhul, kui isik ei ole võimeline haiguse tõttu deklaratsioonile alla kirjutama. Maksuhalduril on õigus nõuda volitatud esindajalt selle tõendamist, et maksukohustuslane ei saa eelnimetatud põhjustel oma kohustusi täita. Maksuhaldur võib nõuda maksukohustuslaselt deklaratsiooni allkirjastamist pärast seda takistavate asjaolude äralangemist.

(3) Kui kirjalikule deklaratsioonile kirjutab alla volitatud esindaja, esitatakse maksuhaldurile ka volitust tõendav dokument, kui seda ei ole varem esitatud.

(4) Deklaratsiooni esitamise korral elektroonilist andmesidet kasutades peab elektrooniline allkiri olema antud viisil, mis võimaldab tuvastada deklaratsiooni esitanud isikut ja allkirja andmise aega. Elektrooniline allkiri antakse kas digitaalallkirja seaduses (RT I 2000, 26, 150; 92, 597; 2001, 56, 338) sätestatud või rahandusministri poolt käesoleva seaduse § 54 lõike 3 alusel määrusega kehtestatud viisil.

§ 88. Maksusumma arvutamine

(1) Maksukohustuslane arvutab deklaratsiooni alusel tasumisele kuuluva maksusumma. Maksuhalduril on õigus maksukohustuslase arvatud summat kontrollida ning vajaduse korral määrata maksusumma käesoleva seaduse §-s 98 sätestatud tähtaja jooksul.

(2) Kui seaduse või määrusega on nii ette nähtud, arvutab deklaratsiooni alusel tasumisele kuuluva maksusumma maksuhaldur ning saadab tasumisele kuuluva summa kohta maksuteate. Maksuteade on käesoleva seaduse §-s 46 sätestatud nõuetele vastav haldusakt, mis saadetakse maksukohustuslasele hiljemalt 30 päeva enne maksu tasumise tähtpäeva. Maksuteadet ei väljastata, kui maksusumma on väiksem kui 50 krooni. Maksuhaldur võib väljastada maksuteate ka pärast deklaratsiooni esitamise tähtpäeva esitatud deklaratsiooni alusel arvatud maksusumma kohta, kui maksusumma arvutatakse deklaratsioonis esitatud andmete põhjal.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud maksuteate muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 101-104 sätestatud, arvestades lõigetes 4-6 sätestatud erisusi.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud maksuteadet võib maksu määramise aegumistähtaja jooksul muuta või kehtetuks tunnistada nii maksukohustuse suurendamiseks kui vähendamiseks, arvestamata käesoleva seaduse §-des 101-104 sätestatud piiranguid.

(5) Maksudeklaratsioonis või maksuteates avastatud arvutusvigu võib parandada enne maksuteate vaidlustamise tähtaja saabumist, samuti juhul, kui vaide esitamise tähtaeg on ennistatud. Eelnimetatud piirang ei kehti juhul, kui maksuteadet saab muuta või kehtetuks tunnistada ka muul alusel.

(6) Kui maksuteadet muudetakse või see tunnistatakse kehtetuks maksukohustust vähendava asjaolu tõttu, väljastab maksuhaldur uue maksuteate või teeb otsuse maksuteate kehtetuks tunnistamise kohta. Maksuteate muutmiseks maksukohustust suurendava asjaolu tõttu tunnistab maksuhaldur selle kehtetuks ning teeb maksuotsuse (§ 95).

§ 89. Deklaratsiooni parandamine

(1) Kui maksukohustuslane enne maksusumma määramise aegumist (§ 98) avastab, et tema poolt või tema nimel esitatud deklaratsioonis esinevate vigade või andmete puudulikkuse tõttu on deklareeritud maksusumma väiksem maksuseaduse alusel tasumisele kuuluvast maksusummast, teavitab ta sellest viivitamata maksuhaldurit kirjalikult. Maksuseadustes, tolliseadustikus ja selle alusel kehtestatud määrustes võib sätestada juhud, mil maksukohustuslane peab:

- 1) taotlema deklaratsiooni korrigeerimist või annulleerimist;
- 2) korrigeerima maksusummat edaspidi esitatavates deklaratsioonides;
- 3) esitama parandatud, õigete andmetega deklaratsiooni.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustus laieneb ka maksukohustuslase õigusjärglasele või pärandvara hooldajale.

(3) Maksukohustuslane, kes kasutab kaupu või teenuseid muul eesmärgil kui see, millega seoses anti nimetatud kaupadele või teenustele maksusoodustus või maksuvabastus, on kohustatud sellest maksuhaldurile viivitamata teatama ning vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule deklareerima maksusumma, mis oleks tulnud tasuda, kui maksusoodustust või maksuvabastust ei oleks kohaldatud.

§ 90. Puudused deklaratsioonis

(1) Kui deklaratsioon ei vasta seaduse või määrusega kehtestatud nõuetele, juhhib maksuhaldur puudustele tähelepanu ning määrab vajaduse korral maksukohustuslasele puuduste kõrvaldamiseks tähtaja.

(2) Kui puudusi maksuhalduri määratud tähtjal ei kõrvaldata, loetakse deklaratsioon esitamata jäetuks.

(3) Tollideklaratsiooni puudused kõrvaldatakse tolliseadustikus ja selle alusel kehtestatud määrustes sätestatud korras.

§ 91. Sunniraha deklaratsiooni ja selle paranduste esitamata jätmise eest

(1) Kui deklaratsiooni ei ole esitatud seadusega sätestatud tähtpäevaks, võib maksuhaldur määrata deklaratsiooni esitamiseks tähtaja ja teha hoiatuse (§ 136), et maksuhalduri määratud tähtjal deklaratsiooni esitamata jätmise korral võidakse rakendada sunniraha.

(2) Sunniraha võib rakendada ka juhul, kui isikule on deklaratsiooni esitamise kohustust enne selle esitamise tähtpäeva hoiatuses meelde tuletatud, samuti juhul, kui maksukohustuslane ei kõrvalda maksudeklaratsioonist puudusi käesoleva seaduse § 90 lõike 1 alusel määratud tähtjal ning maksuhaldur tegi puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramisel sunniraha rakendamise kohta kirjaliku hoiatuse.

(3) Kui isik ei täida talle haldusaktiga pandud kohustust hoiatuses märgitud tähtpäevaks, peab ta tasuma hoiatuses märgitud sunniraha. Maksuhaldur esitab isikule sunniraha tasumise nõude korraldusega, määrab selles tasumise tähtaja ning teeb hoiatuse, et sunniraha tähtjal tasumata jätmise korral nõue sundtäidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-dele 128 ja 132.

(4) Maksuhalduri poolt sellesama deklaratsiooni esitamiseks või selles puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramisel ei või esimesel korral rakendatav sunniraha ületada 20 000 krooni ja teisel korral 30 000 krooni. Maksuhalduri poolt sama deklaratsiooni või selle paranduste esitamisele sundimiseks määratud sunniraha ei või kokku ületada 50 000 krooni.

3. jagu

Maksuotsus ja vastutusotsus

§ 92. Maksusumma määramine maksuhalduri poolt

(1) Maksuhaldur määrab tasumisele kuuluva maksusumma:

- 1) kui deklaratsiooni ei ole esitatud seadusega ettenähtud tähtpäevaks, välja arvatud juhul, kui seadusega on sätestatud teisiti;
- 2) kui maksukohustuslane on esitanud deklaratsioonis valeandmeid, mille tagajärjel tema poolt deklaratsioonis näidatud maksusumma või deklaratsiooni andmete alusel maksuhalduri arvutatud maksusumma on väiksem maksusummast, mis oleks tulnud tasuda vastavalt maksuseadusele;
- 3) kui maksukohustuslane on esitanud valeandmeid, mille tagajärjel tema poolt arvutatud või tema esitatud andmete alusel arvutatud tagastamisele kuuluv maksusumma on suurem maksuseaduse kohaselt tagastamisele kuuluvast summast;
- 4) muudel seaduse või määrusega ettenähtud juhtudel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui maksuseaduses on ette nähtud maksu tasumine maksumärkide ostmise teel ning maksuhaldur teeb kindlaks, et tasutud maksusumma erineb seaduse alusel tasumisele kuuluvast maksusummast.

(3) Tasumisele kuuluva maksusumma määramisel võtab maksuhaldur arvesse kõiki selles maksuasjas tähendust omavaid andmeid, mida maksuhaldur peab usaldusväärseks.

(4) Maksuhaldur ei ole maksusumma määramisel kohustatud arvestama maksudeklaratsiooni esitamise tähtpäevaks maksukohustuslase poolt deklareerimata jäetud maksukohustust vähendavat asjaolu, millest maksuhaldur ei ole teadlik ilma maksukohustuslase tahteavalduseta.

§ 93. Maksusumma määramine muutva tingimusega

(1) Kui maksuasjas ei ole läbi viidud revisjoni, võib maksuhaldur määrata maksusumma tingimusega, et täiendava kontrollimise tulemusel või täiendavate tõendite esitamise korral võib maksuotsust muuta või kehtetuks tunnistada (edaspidi *muutev tingimus*).

(2) Maksuhaldur määrab maksuotsuses tingimuse kehtivusaja ning põhjendab maksusumma tingimuslikku määramist.

(3) Tingimuse kehtivusajal ei kohaldata maksuotsuse muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele käesoleva peatüki 4. jaos sätestatud piiranguid.

(4) Maksukohustuslane võib tingimuse kehtivusajal taotleda maksuotsuse muutmist või kehtetuks tunnistamist.

(5) Muutva tingimuse võib igal ajal kirjaliku otsusega kehtetuks tunnistada. Muutev tingimus tunnistatakse kehtetuks ka juhul, kui selles asjas ei ole revisjoni tulemusel avastatud maksukohustust muutvaid asjaolusid. Kui tingimust ei ole varem kehtetuks tunnistatud, lõpeb selle kehtivus maksusumma määramise aegumistähtaja saabumisel.

§ 94. Maksusumma määramine hindamise teel

(1) Maksuhaldur võib tuvastada tasumisele kuuluva maksusumma määramise aluseks olevad asjaolud hindamise teel. Hindamine on lubatud, kui maksu määramiseks vajalikud kirjalikud tõendid on puudulikud, ebapiisavad, mitteusaldusväärsed, hävinud või kadunud ja muude tõenditega ei ole võimalik maksukohustuse aluseks olevaid asjaolusid tuvastada. Hindamine on lubatud ka juhul, kui füüsilisest isikust maksumaksja kulud ületavad tema deklareeritud tulusid ning maksumaksja ei ole esitanud tõendeid selle kohta, et need kulutused on tehtud varem maksustatud või mittemaksustatavate tulude või saadud laenude arvel.

(2) Hindamisel tuginetakse asjas kogutud andmetele, samuti maksukohustuslase majandustegevuse näitajatele, tema kulutustele või võrdlustele teistes sarnastes maksuasjades kindlakstehtud andmetega. Maksuotsuses esitatakse ka hindamise meetodika ja hindamisel kasutatud tõendid.

(3) Hindamisel loetakse varaga seotud majanduslikud hüved vara omaniku omandis olevaks. Majanduslikud hüved on asjad, rahaliselt hinnatavad õigused ning asjast saadav tulu või kasu. Kui isikul on tegelik võim teise isiku vara üle ning ta kasutab selle varaga seotud majanduslikke hüvesid viisil, mis välistab nende kasutamise vara omaniku poolt, loetakse maksusumma määramisel majanduslikud hüved valdaja omandis olevaks.

(4) Majanduslikke hüvesid ei loeta valdaja omandis olevaks, kui isik, kes valdab enda nimel olevaid varalisi õigusi või enda poolt kasutatavat asja maaklerina, esindajana, pandipidajana, üürnikuna, rentnikuna või kasutusvaldajana, esitab tõendid vara kuuluvuse ja omaniku isiku kohta. Kui vara valdaja ei esita usaldusväärseid tõendeid, loetakse maksusumma määramisel need õigused või asi valdaja omandi hulka kuuluvaks.

§ 95. Maksuotsus

(1) Tasumisele kuuluva maksusumma määramiseks teeb maksuhaldur maksuotsuse.

(2) Maksuotsus on käesoleva seaduse §-s 46 sätestatud nõuetele vastav haldusakt. Maksuotsusest peab selguma, kuidas on tasumisele kuuluv maksusumma määratud. Maksukohustuslase esitatud tõendite täielik või osaline arvestamata jätmise maksusumma määramisel tuleb maksuotsuses motiveerida.

(3) Kui maksusumma tasumise eest vastutab solidaarselt mitu maksukohustuslast, on maksuhalduril õigus teha neile ühine maksuotsus.

(4) Maksuhaldur võib maksuotsuses esitada maksukohustuslasele ka kõrvalkohustuse täitmise nõude. Ühises maksuotsuses võib esitada nõude ka juhul, kui see ei ole suunatud kõigile maksukohustuslastele. Sellisel juhul märgitakse haldusaktis, kelle vastu see nõue on esitatud.

(5) Maksuotsus toimetatakse maksukohustuslasele kätte käesoleva seaduse 4. peatükis sätestatud korras vähemalt 30 päeva enne maksusumma tasumise tähtpäeva, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Maksuotsuses võib teha hoiatuse sundtäitmise algatamise kohta kohustuse täitmatajätmise korral.

(6) Maksuotsuse kohta sätestatu laieneb ka haldusaktidele, mis on antud maksusoodustuse või -vabastuse kohaldamiseks, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 96. Vastutusotsus

(1) Maksuvõla sissenõudmiseks kolmandalt isikult, kes seaduse alusel vastutab maksumaksja või maksu kinnipidaja kohustuste täitmise eest, teeb maksuhaldur vastutusotsuse.

(2) Vastutusotsusele kohaldatakse käesoleva seaduse § 95 lõigetes 2-5 sätestatud, arvestades käesolevas paragrahvis toodud erisusi.

(3) Vastutusotsuses näidatakse vastutuse kohaldamise alus ja maksusumma arvutamise meetodika ning määratakse maksusumma tasumise ja kõrvalkohustuste täitmise tähtaeg, mis ei või olla lühem kui 30 päeva, arvates otsuse kättetoimetamise päevast. Kui maksusumma on määratud maksuotsusega, mida ei ole vastutusotsuse adressaadile kätte toimetatud, lisatakse vastutusotsusele maksuotsuse ärakiri ja maksusumma arvutamise meetodikat vastutusotsuses ei näidata.

(4) Vastutusotsuses võib teha hoiatuse sundtäitmise algatamise kohta kohustuse täitmatajätmise korral. Vastutusotsuse ärakiri saadetakse maksukohustuslasele, kelle maksu tasumiseks kolmandat isikut kohustati.

(5) Kui seadusega ei ole sätestatud teisiti, võib teha maksusumma tasumiseks kohustava vastutusotsuse maksusumma määramise aegumistähtaja (§ 98) jooksul. Käesoleva seaduse §-des 38-40 nimetatud isikutele võib teha vastutusotsuse alles pärast seda, kui maksumaksja või maksu kinnipidaja suhtes on alustatud sissenõudmist käesoleva seaduse § 130 lõike 1 punktis 6 sätestatud viisil ning selle tulemusel ei ole õnnestunud kolme kuu jooksul võlga sisse nõuda või kui maksumaksjale või maksu kinnipidajale on välja kuulutatud pankrot.

(6) Vastutusotsust ei tehta, kui:

- 1) maksuvõlga ei ole tekkinud;
- 2) maksuvõla sissenõudmine on aegunud;
- 3) maksuvõlg on kustutatud.

§ 97. Summade ümardamine

Tasumisele kuuluv maksusumma, samuti tagastusnõude summa või kõrvalkohustustest tulenev summa ümardatakse täiskroonideks, kui maksuseaduses või tolliseadustikus ei ole sätestatud teisiti. Alla 50-sendine summa jäetakse ära ning vähemalt 50-sendine summa ümardatakse täiskrooniks.

§ 98. Maksusumma määramise aegumistähtaeg

(1) Maksusumma määramise aegumistähtaeg on kolm aastat. Maksusumma tahtliku tasumata või kinni pidamata jätmise korral on maksusumma määramise aegumistähtaeg kuus aastat. Aegumistähtaeg algab selle maksudeklaratsiooni esitamise tähtpäevast, mida ei esitatud või milles esitatud andmete alusel maksusumma valesti arvutati.

(2) Maksukohustuse puhul, millega seoses ei ole seadusega sätestatud maksudeklaratsiooni esitamise kohustust, on maksusumma määramise aegumistähtaeg üks aasta. Kui maksusumma jäi määramata või määrati valesti maksukohustuslase poolt talle seadusega pandud kohustuste täitmatajätmise või mittenõuetekohase täitmise tõttu, on maksusumma määramise aegumistähtaeg neli aastat. Aegumistähtaeg algab maksukohustuse tekkimise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

(3) Maksuseaduses võib ette näha käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud aegumistähtaegadest lühemaid aegumistähtaegu.

(4) Pärast aegumistähtaja möödumist ei või selles asjas maksuotsust teha ega muuta või kehtetuks tunnistada selles maksuasjas varem tehtud maksuotsust.

§ 99. Aegumise peatumine

(1) Maksusumma määramise aegumine peatub:

- 1) kui tähtaja viimase kuue kuu jooksul ei õnnestu vääramatut jõu tõttu maksusummat määrata, kuni seda takistavate asjaolude äralangemiseni;
- 2) maksuotsuse vaidlustamise ajaks kuni selles asjas tehtud lõpliku lahendi jõustumiseni;
- 3) revisjoni ajaks, alates revisjoni alustamise päevast kuni revisjonitulemuste põhjal tehtud maksuotsuse kätetoimetamise päevani, või kui revisjoni tulemusel haldusakti ei anta, maksukohustuslasele revisjoniakti tutvustamise päevani;
- 4) väärteprotokollide koostamisest kuni selles asjas tehtud otsuse jõustumise või menetluse lõpetamise päevani;
- 5) kriminaalmenetluse alustamise päevast kuni kohtuotsuse jõustumiseni või kriminaalmenetluse lõpetamise päevani.

(2) Kui maksukohustuslane on palunud revisjoni algust edasi lükata, peatub maksusumma määramise aegumine päevast, mil revisjoni oleks alustatud esialgse revisjonikorralduse kohaselt. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul lõpeb aegumine hiljemalt revisjoni lõppvestluse või viimaste revisjonitoimingute tegemise aasta 31. detsembril, kui samal aastal möödub või on möödunud käesoleva seaduse §-s 98 nimetatud tähtaeg.

§ 100. Maksusumma määramata ja sisse nõudmata jätmine

(1) Maksu ei määrata ja maksuotsust ei väljastata, kui maksusumma on väiksem kui 50 krooni, kui maksuseaduses või tolliseadustikus ja selle alusel kehtestatud määrustes ei ole sätestatud teisiti.

(2) Maksuhalduril on õigus jätta maksusumma määramata või sisse nõudmata, kui ta on kindlaks teinud, et määramise ja sissenõudmisega seotud kulud ületavad maksusumma või maksusumma sissenõudmine on maksukohustuslase maksevõimetuse tõttu lootusetu ning maksuhaldur ei pea pankrotiavalduse esitamist otstarbekaks.

4. jagu

Maksuotsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

§ 101. Maksuotsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

(1) Maksuotsust võib muuta või kehtetuks tunnistada:

- 1) maksukohustuslase nõusolekul või taotlusel või
- 2) kui maksuotsuse on teinud asjas mittepädev maksuhalduri asutus või
- 3) kui maksuotsuse tegemine saavutati pettuse või ähvarduse teel või muid ebaseaduslikke viise kasutades või
- 4) haldusaktis olevate ilmsete kirja- või arvutusvigade parandamiseks või
- 5) muudel seadusega sätestatud juhtudel, välja arvatud haldusmenetluse seaduse 4. peatüki 4. jaos sätestatud juhtudel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud juhul võib maksuotsust muuta või kehtetuks tunnistada maksukohustuse vähendamiseks üksnes siis, kui maksuotsuse muutmise või kehtetuks tunnistamise taotlus on esitatud maksuotsuse vaidlustamiseks ettenähtud tähtaja jooksul, või kui möödunud tähtaeg on ennistatud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka haldusakti suhtes, millega keeldutakse maksuotsuse tegemisest, muutmisest või kehtetuks tunnistamisest.

(4) Menetlus- või vorminõuete rikkumisele, mis ei võinud mõjutada maksuotsuse sisu, kohaldatakse haldusmenetluse seaduse §-s 58 sätestatud.

§ 102. Maksuotsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine uue asjaolu ja tõendi ilmnemise tõttu

(1) Maksuotsus muudetakse või tunnistatakse kehtetuks uue asjaolu või tõendi ilmnemise tõttu:

- 1) maksukohustuse suurendamiseks või
- 2) maksukohustuse vähendamiseks, kui asjaolu või tõendi hilisem teatavakssaamine ei olnud põhjustatud maksukohustuslase tahtlusest või hooletusest.

(2) Kui maksukohustust suurendava maksuotsuse tegemist või muutmist põhjustava uue asjaolu või tõendiga kaasneb samaaegselt ka maksukohustust vähendavate asjaolude ilmnemine, võetakse neid maksustamisel arvesse.

(3) Revisjoni tulemusel tehtud või muudetud maksuotsust, mille kehtetuks tunnistamist ei saa enam vaidemenetluses ega halduskohtumenetluses taotlelda, võib uue asjaolu või tõendi ilmnemise tõttu kehtetuks tunnistada ainult juhul, kui see asjaolu või tõend on tuvastatud seoses kuriteoga, milles on alustatud kriminaalmenetlust.

§ 103. Maksuotsuse muutmine või kehtetuks tunnistamine muudel alustel

(1) Maksuotsus muudetakse või tunnistatakse kehtetuks:

- 1) maksuotsuse tegemise aluseks olnud eelhaldusakti muutmise või kehtetuks tunnistamise, samuti selles asjas uue eelhaldusakti andmise tõttu või
- 2) tagasiulatava mõjuga sündmuse tõttu või
- 3) topeltmaksustamise vältimiseks teineteist välistavate maksuotsuste tõttu, samuti arvestades välislepingus sätestatud.

(2) Teineteist välistavad maksuotsused on otsused, millega määratakse maksukohustuslasele seesama maksusumma, maksusoodustus või -vabastus mitmekordselt, seesama maksusumma korduvana mitmele isikule või ühe maksustamisperioodi maksukohustus korraga mitme maksustamisperioodi eest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud maksuotsust võib maksukohustuse vähendamiseks muuta või kehtetuks tunnistada, kui maksukohustuslasele on määratud seesama maksusumma mitmekordselt. Kui maksusoodustust või -vabastust on arvestatud mitmekordselt, võib maksukohustuse suurendamiseks maksuotsust muuta või kehtetuks tunnistada, kui maksusoodustuse või -vabastuse mitmekordsus tulenes maksukohustuslase esitatud valeandmetest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul algab maksusumma määramise aegumistähtaeg sündmuse saabumise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist, kui maksukohustusega seotud tõendid on säilinud.

§ 104. Käesoleva jao sätete kohaldamine teistele haldusaktidele

(1) Kui seadusega ei ole sätestatud teisiti, laieneb käesolevas jaos maksuotsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta sätestatu ka juhtumile, mil maksuotsuse kehtetuks tunnistamise tulemusel antakse uus haldusakt.

(2) Vastutusotsuse muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 101-103 sätestatud. Vastutusotsus tunnistatakse kehtetuks või muudetakse ka juhul, kui maksumaksja või maksu kinnipidaja maksuvõla tasumise eest vastutava isiku kohustuse suurus muutub maksuotsuse tegemise, muutmise või kehtetuks tunnistamise tulemusel.

9. peatükk MAKSUNÕUETE JA -KOHUSTUSTE TÄITMINE

1. jagu Tasumine ja tagastamine

§ 105. Tasumine

(1) Maksukohustuslane on kohustatud maksusumma ja maksu kõrvalkohustustest tulenevad summad (§ 31) tasuma selleks määratud pangakontole maksuseaduses või tolliseadustikus ja selle alusel kehtestatud määrustes sätestatud tähtpäevaks või seadusega ettenähtud juhtudel maksuhalduri määratud tähtpäevaks.

(2) Maksuseaduses või tollieeskirjades ettenähtud juhtudel tasutakse maks maksuhaldurile sularahas või maksumärkide ostmise teel. Ekspordi- ja impordimaksud tasutakse tolliseadustikus ja selle alusel kehtestatud määrustes sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul loetakse tasumise päevaks tasutava summa maksuhalduri pangakontole laekumise päev. Kohtutäituri poolt läbiviidava sundtäitmise korral loetakse tasumise päevaks summa kohtutäiturile tasumise või tema ametialasele pangakontole laekumise päev.

(4) Maksukohustuslase tasutud summad arvatakse tema poolt tasumisel näidatud rahaliste kohustuste katteks nende tekkimise järjekorras.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustust võib täita kolmanda isiku kaudu, kui maksuseaduses ei ole ette nähtud teisiti. Maksuhaldur on kohustatud kolmanda isiku poolt täitmise vastu võtma.

§ 106. Tagastusnõude täitmine

(1) Tagastusnõue (§ 33) tuleb esitada maksuhaldurile kirjalikult, märkides selles ka nõude täitmise viisi (tasumine, tasaarvestus). Enammakstud maksusumma tagastamist võib taotleda ka maksudeklaratsioonis.

(2) Summa, mille tagasisaamiseks on isikul õigus, tagastatakse 30 päeva jooksul taotluse saamise päevast arvates, kui maksuseaduses ei ole sätestatud teist tähtaega. Summat ei tagastata käesoleva seaduse §-des 107 ja 109 sätestatud juhtudel. Üle 1 000 000-kroonise summa tagastamise korral tehakse kirjalik otsus, kuhu märgitakse ka enamakse kontrollimiseks läbiviidud toimingud ning kontrolli läbiviinud ametniku nimi. Otsuse

allkirjastab maksuhalduri juht või tema asetäitja. Kirjalik otsus tehakse ka juhul, kui isik taotleb eelnimetatud summa osalist tasaarvestamist vastavalt käesoleva seaduse §-le 108.

(3) Kui maksusumma tagastamise taotlus esitatakse enne maksu tasumise tähtpäeva, tagastatakse maksusumma 30 päeva jooksul tasumise tähtpäevast arvates.

(4) Tagastusnõude täitmise korral summa ülekandmise teel maksukohustuslase välisriigis olevale pangakontole on maksuhalduril õigus tagastatava summa ülekandmise kulud tagastatavast summast maha arvata.

(5) Enammakstud summa tagastatakse selle maksu laekumise kohast.

(6) Kui tagastusnõude suurus ei ületa 50 krooni, täidetakse tagastusnõue ainult õigustatud isiku poolt eraldi esitatud kirjaliku avalduse alusel. Kui avaldust ei esitata, jätab maksuhaldur tagastusnõude maksukohustuslase tulevaste maksukohustuste või tasaarvestuste katteks.

(7) Tagastusnõude osalise rahuldamise korral toimetatakse isikule kätte käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud tähtaja jooksul kirjalik motiveeritud otsus.

§ 107. Tagastusnõude täitmise peatamine ja pikendamine

(1) Riiklike maksude maksuhalduril on õigus peatada käesoleva seaduse §-s 106 nimetatud tagastusnõude täitmine juhul, kui maksukohustuslase tegevuses on tuvastatud käesoleva seaduse või maksuseaduste rikkumise tunnuseid ning seoses rikkumisega on alustatud kriminaalmenetlust või vääртеomenetlust.

(2) Tagastusnõude täitmine peatatakse kuni otsuse jõustumiseni vääртеomenetluses, kriminaalasjas tehtud kohtuotsuse jõustumiseni või kriminaalmenetluse alustamisest keeldumise või lõpetamise määruse tegemiseni. Tagastusnõude täitmise peatamise kohta tehakse kirjalik motiveeritud otsus.

(3) Kui tagastusnõue ei ole piisavalt tõendatud, võib maksuhaldur kirjaliku motiveeritud otsusega selle täitmise tähtaega pikendada, määraes tagastusnõude esitajale tähtaja täiendavate tõendite esitamiseks. Kui tõendeid ei esitata tähtaegselt, teeb maksuhaldur otsuse enammakse tagastamata jätmise kohta. Otsuse tegemisel juhindutakse maksuotsuse (§ 95) kohta sätestatust.

(4) Kui pärast tagastusnõude täitmist selgub, et selleks puudus seaduslik alus, teeb maksuhaldur summa tagasinõudmise kohta otsuse. Otsuse tegemisel juhindutakse maksuotsuse kohta sätestatust.

(5) Kui maksukohustuslane on esitanud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse peale vaide maksuhaldurile või kaebuse halduskohtusse, võib ta taotleda maksuhaldurilt peatatud tagastusnõude täitmist, kui maksukohustuslane esitab piisava tagatise. Tagatise esitamine ja aktsepteerimine toimub vastavalt käesoleva seaduse §-dele 120-127.

2. jagu Tasaarvestamine

§ 108. Tasaarvestamine maksukohustuslase taotlusel

(1) Maksukohustuslane võib taotleda tagastusnõude (§ 33) tasaarvestamist tema poolt tasumisele kuuluvate sama maksuhalduri poolt hallatavate maksusummade, intressi, sunniraha, asendustäitmise kulude või trahvidega. Tasaarvestamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 106 lõigetes 1 ja 2 ning §-s 107 sätestatust.

(2) Tasaarvestamise taotluse rahuldamata jätmise või osalise rahuldamise kohta teeb maksuhaldur kirjaliku motiveeritud otsuse 30 päeva jooksul taotluse esitamisest arvates. Kui maksusumma tasaarvestamise taotlus esitatakse enne maksu tasumise tähtpäeva, tehakse eelnimetatud otsus 30 päeva jooksul tasumise tähtpäevast arvates.

(3) Kui pärast tasaarvestamist selgub, et selleks puudus seaduslik alus, tunnistatakse tasaarvestamise otsus tagasiulatavalt kehtetuks.

§ 109. Tasaarvestamine maksuhalduri poolt

(1) Riiklike maksude maksuhalduril on õigus jätta tagastusnõue (§ 33) rahuldamata ja tasaarvestada see sama maksuhalduri poolt hallatavate maksukohustuslase rahaliste kohustustega, mille tasumise tähtpäev on saanud või saab enne tagastamise tähtpäeva saabumist. Tasaarvestamine toimub järgmises järjekorras:

- 1) maksusumma;
- 2) intress;
- 3) sunniraha;

- 4) rahatrahv;
- 5) asendustäitmise kulud.

(2) Tagastusnõude võib tasaarvestada rahatrahviga, kui rahatrahv on muutunud sissenõutavaks.

(3) Tagastusnõude intressiga tasaarvestamise korral ei pea maksuhaldur andma intressi tasumiseks maksetähtaega ning esitab tasaarvestamise otsuses intressinõude, kui tasaarvestatava intressi kohta ei ole intressinõuet varem esitatud.

(4) Tasaarvestamise kohta tehakse motiveeritud otsus, millele kohaldatakse käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 sätestatud. Kui pärast tasaarvestamist selgub, et selleks puudus seaduslik alus, tunnistatakse tasaarvestamise otsus tagasiulatuvalt kehtetuks.

§ 110. Tasaarvestamise eeldused

(1) Käesoleva seaduse §-des 108 ja 109 sätestatud tasaarvestamine on lubatud, kui:

- 1) kohustuste täitmise tähtpäev on saabunud, välja arvatud juhul, kui maksukohustuslane taotleb tagastusnõude tasaarvestamist tulevaste kohustustega, samuti käesoleva seaduse § 109 lõigetes 1 ja 3 sätestatud juhul;
- 2) tasaarvestatavad nõuded ei ole aegunud, kustutatud või muul alusel lõppenud;
- 3) tasaarvestatava maksuvõla tasumine ei ole ajatatud.

(2) Seadusega võib ette näha täiendavaid juhtumeid, mil tasaarvestamine on lubatud või keelatud.

10. peatükk **MAKSUVÕLA TASUMISE AJATAMINE,** **MAKSUVÕLA MAHAKANDMINE JA KUSTUTAMINE**

§ 111. Maksuvõla tasumise ajatamine

(1) Maksuhalduril on õigus makseraskustes maksukohustuslase taotlusel ajatada tema maksuvõla tasumine. Maksuvõla tasumise ajatamine ei vabasta maksukohustuslast jooksvate maksukohustuste täitmisest.

(2) Tollivõlast tulenevat tähtpäevaks tasumata maksusummat ja sellelt arvestatud intresse ei ajatata. Samuti ei ajatata maksu kinnipidaja maksuvõla tasumist, mis tekkis sellest, et ta jättis maksusumma kinni pidamata või tasumata.

(3) Maksukohustuslane esitab maksuvõla tasumise ajatamiseks põhjendatud taotluse ja maksuvõla tasumise ajakava.

(4) Riiki, valda või linna pankrotimenetluses esindav maksuhalduri ametnik võib kompromissi tegemisel hääletada maksuvõlgade tasumise tähtaja pikendamise poolt, kui maksuvõla tasumise tähtaja ajatamise kohta on tehtud otsus, mis jõustub kohtu poolt kompromissi kinnitamise päeval.

(5) Kui maksuvõla tasumise ajatamine on riigiabi konkurentsiseaduse tähenduses, taotleb maksuhaldur maksuvõla ajatamiseks luba rahandusministrilt vastavalt konkurentsiseaduse 6. peatükis sätestatudle.

(6) Rahandusminister kehtestab määrusega riiklike maksude maksuvõla tasumise ajatamise korra.

§ 112. Maksuvõla tasumise ajatamise otsustamine

(1) Maksuhaldur teeb maksuvõla tasumise ajatamise taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta otsuse 20 päeva jooksul selle saamisest arvates. Otsuse tegemisel on maksuhalduril õigus maksukohustuslase esitatud maksuvõla tasumise ajakava muuta. Taotluse rahuldamata jätmise või osaline rahuldamine tuleb motiveerida.

(2) Maksuhaldur võtab taotluse rahuldamise otsustamisel arvesse maksukohustuslase varalist seisundit, majandusnäitajaid, varasemat maksuseadustest tulenevate kohustuste täitmist, maksuvõla ajatamise otstarbekust ja tagatise nõudmise korral esitatud tagatise usaldusväärsust ning käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolusid. Maksuhalduril on õigus nõuda nende asjaolude kindlaks tegemiseks vajalike dokumentide esitamist. Sellisel juhul teeb maksuhaldur taotluse kohta otsuse 10 päeva jooksul dokumentide esitamisest arvates.

(3) Maksuhalduril on õigus nõuda maksuvõla tasumise ajatamise korral tagatist. Tagatist ei nõuta pankrotis maksukohustuslaselt, kelle maksuvõlg ajatatakse pankrotimenetluses kompromissi tegemise eesmärgil. Tagatise nõudmine vormistatakse kirjalikult, välja arvatud juhul, kui tagatise esitamise kohustus tuleneb seadusest. Tagatise nõudmise korral tehakse maksuvõla tasumise ajatamise otsus viie tööpäeva jooksul tagatise esitamise päevast arvates.

(4) Maksuhalduril on õigus jätta maksuvõla tasumise ajatamise taotlus rahuldamata, kui:

- 1) taotluses puudub põhjendus või see ei ole piisav või
- 2) maksukohustuslasele on tehtud korraldus tasuda maksuvõlg 48 tunni jooksul korralduse saamise päevast arvates (§ 129) või

- 3) maksukohustuslane ei pea õigusaktides sätestatud korras arvestust, ei esita maksudeklaratsioone või ei säilita dokumente või
- 4) maksukohustuslane ei esita nõutavat tagatist või maksuhaldur ei pea esitatud tagatist küllaldaseks või usaldusväärseks või
- 5) maksuhaldur leiab pankrotimenetluses võlgniku tehtud kompromisettepanekut kaaludes, et võlgniku varaline seisund ei võimalda ka kompromissi tegemise tulemusel võetud kohustuste täitmist või
- 6) esineb muid asjaolusid või põhjuseid, mille tõttu maksuhaldur ei pea maksuvõla tasumise ajatamist otstarbekaks.

§ 113. Maksuvõla tasumise ajatamise otsuse kehtetuks tunnistamine

(1) Kui maksukohustuslane ei täida maksuvõla tasumise ajakava, ei tasu ajakava kehtimise perioodil tähtaegselt oma jooksivaid makse, ei täida asjaõigusseaduses (RT I 1993, 39, 590; 1999, 44, 509; 2001, 34, 185; 93, 565) sätestatud kohustust hoida maksuvõla tagamiseks pandiga koormatud asja või ei esita tagatise väärtuse vähenemise korral maksuhalduri aktsepteeritavat asendustagatist, on maksuhalduril õigus rakendada valikuliselt või koos järgmisi meetmeid:

- 1) tunnistada maksuvõla tasumise ajatamise otsus kehtetuks;
- 2) tunnistada kehtetuks intressimäära vähendamine (§ 117 lõige 2);
- 3) arvestada ajatatud maksumuudatult tagasiulatuvalt intressi käesoleva seaduse § 117 lõikes 1 kehtestatud määras.

(2) Maksuhalduril on õigus tunnistada kehtetuks kompromissi tegemiseks tehtud maksuvõla tasumise ajatamise otsus, kui kompromiss tühistatakse pankrotiseaduse (RT 1992, 31, 403; RT I 1997, 18, 302; 1998, 2, 46; 36/37, 552; 1999, 10, 155; 2000, 13, 93; 54, 353; 2001, 56, 336; 82, 488; 93, 565) alusel.

§ 114. Maksuvõla mahakandmine ja kustutamine

(1) Riiklike maksude maksuhaldur kannab maha:

- 1) juriidilise isiku maksuvõla tema pankroti- või likvideerimismenetlusega lõpetamise või likvideerimismenetlusega sundlõpetamise korral, kui puudub maksukohustuse täitmise eest vastutav kolmas isik või sellelt isikult ei ole võimalik maksuvõlga sisse nõuda;
- 2) füüsilise isiku maksuvõla tema surma või surnukstunnistamise korral, kui puudub pärandvara, millele sissenõuet pöörata, või maksuvõla osa, mis ületab inventeeritud pärandvara maksumust, millest on vastavalt pärimisseaduses sätestatud rahuldatud eelmiste järjekohtade nõuded.

(2) Riiklike maksude maksuhaldur võib kustutada maksuvõla pankrotimenetluses kompromissi tegemiseks. Maksuhaldur teeb kompromisettepanekuga nõustumise korral maksuvõla kustutamise otsuse, mis jõustub kompromissi kinnitamise päeval.

(3) Riiklike maksude maksuhaldur võib füüsilise isiku põhjendatud kirjalikul taotlusel kustutada tema maksuvõla, kui selle sissenõudmine on lootusetu või oleks ebaõiglane maksukohustuslasest mitteolenevate asjaolude, sealhulgas vääramatu jõu tõttu. Maksuhalduril on õigus nõuda eelnimetatud asjaolude kindlaks tegemiseks vajalike dokumentide esitamist. Sellisel juhul võib maksuhaldur teha otsuse 30 päeva jooksul dokumentide esitamisest arvates. Maksuvõla kustutamisele laieneb käesoleva seaduse § 111 lõikes 5 sätestatud.

(4) Maksuvõla mahakandmise ja kustutamise korra kehtestab rahandusminister määrusega.

11. peatükk INTRESS

§ 115. Maksukohustuslase poolt makstav intress

(1) Kui maksukohustuslane ei ole tasunud maksu seadusega sätestatud tähtpäevaks, on ta kohustatud arvestama ja tasuma tähtpäevaks tasumata maksumuudatult intressi. Intressi arvestatakse alates päevast, mis järgneb päevale, mil maksu tasumine seaduse järgi pidi toimuma, kuni tasumise või tasaarvestamise päevani, viimane kaasa arvatud.

(2) Kui maksukohustuslasele on tema taotluse alusel tagastatud või teiste kohustuste katteks kantud suurem summa, kui oleks tulnud tagastada või kanda vastavalt maksuseadusele, siis on maksukohustuslane kohustatud arvestama ja tasuma alusetult tagastatud või tasaarvestatud summalt intressi. Intressi arvestatakse alates päevast, mil summa maksukohustuslasele tagastati või tasaarvestati, kuni selle summa tasumise või tasaarvestamise päevani, viimane kaasa arvatud.

(3) Kui maksukohustuslane ei ole tasunud intressi vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud, esitab maksuhaldur intressinõude, milles näidatakse viivitatud päevade arv, intressimäär, tasumisele kuuluv

intressisumma ja tasumise tähtaeg. Tähtaeg ei või olla lühem kui 10 päeva. Intressinõudele kohaldatakse maksuotsuse (§ 95) kohta käivaid sätteid.

(4) Intressinõude võib esitada maksuotsuses, vastutusotsuses, tasaarvestamise otsuses või hoiatuses üheaegselt maksusumma määramise, tasaarvestamise või sissenõudmisega. Kui maksuvõlg nõutakse sisse sundtäitmise korras, arvestab intressi täitemenetlust läbiviiv maksuhaldur või kohtutäitur. Täitemenetluse ajal arvestatud intressi sissenõudmiseks ei tule esitada eraldi intressinõuet ning sellele ei kohaldata käesoleva seaduse § 119 lõikes 3 nimetatud alammäära.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui maksukohustuslane on jätnud avansilised maksed tasumata seadusega sätestatud tähtpäevaks.

(6) Intress laekub vastava maksu laekumise kohta.

§ 116. Maksukohustuslasele makstav intress

(1) Kui maksukohustuslane on tasunud, temalt on sisse nõutud või tema tagastusnõudega on tasaarvestatud maksuotsuse või vastutusotsuse alusel suurem maksusumma, kui tal oleks tulnud tasuda vastavalt maksuseadusele, siis on maksuhaldur kohustatud arvestama enamakstud summalt tema kasuks intressi. Intressi arvestatakse alates enamakstud summa maksuhalduri pangakontole laekumise või maksuhalduri poolt tehtud tasaarvestamise päevast kuni enamakse tagastamise või tasaarvestamise päevani, viimane kaasa arvatud.

(2) Kui maksuhaldur ei ole täitnud tagastusnõuet (§ 33) seadusega sätestatud tähtaja jooksul, on ta kohustatud arvestama tähtpäevaks tagastamata summalt intressi. Intressi arvestatakse alates päevast, mil enamakse tagastamine pidi toimuma, kuni selle tagastamise või tasaarvestamise päevani, viimane kaasa arvatud.

(3) Kui maksuhaldur on vastavalt käesoleva seaduse § 107 lõikes 3 sätestatule määranud maksukohustuslasele tähtaja täiendavate dokumentide esitamiseks, ei arvestata maksukohustuslase kasuks intressi, alates vastavasisulise otsuse kättetoimetamise päevast kuni täiendavate dokumentide esitamise päevani.

(4) Maksukohustuslane võib taotleda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud intressi maksmist kahe aasta jooksul, arvates:

- 1) maksuotsuse või tagastusnõude täitmisest keeldumise kohta tehtud otsuse muutmise või kehtetuks tunnistamise otsuse jõustumise päevast;
- 2) tagastusnõude täitmise peatamise tinginud väärteo kohta või kriminaalasjas õigeksmõistva otsuse jõustumisest, kriminaalmenetluse lõpetamise või alustamisest keeldumise määruise, samuti väärteomenetluse lõpetamise otsuse tegemise päevast.

(5) Maksuhaldur on kohustatud tasuma intressi 15 päeva jooksul, alates käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotluse kättesaamise päevast. Intressi tasumisest keeldumise kohta tehakse kirjalik motiveeritud otsus.

(6) Maksukohustuslasel on õigus taotleda talle maksmisele kuuluva intressi tasaarvestamist vastavalt käesoleva seaduse §-le 108.

§ 117. Intressimäär

(1) Käesoleva seaduse §-des 115 ja 116 sätestatud intressi määr on 0,06 protsenti päevas.

(2) Maksuhalduril on maksuvõla tasumise ajatamisel õigus vähendada intressi määra kuni 50 protsenti ajatamise otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

§ 118. Intressi arvestamise aegumine

(1) Intressi arvestamise aegumistähtaeg on üks aasta, arvates maksusumma või isikule alusetult tagastatud summa tasumise või tasaarvestamise päevast.

(2) Tasumata või tasaarvestamata maksusummalt või riigi poolt isikule alusetult tagastatud summalt intressi arvestamise aegumisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 98 ja 99 sätestatud.

(3) Intressinõuet ei esitata pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud tähtaja saabumist.

§ 119. Intressi mittearvestamine

(1) Intressi arvestamine peatub:

- 1) krediidasutuse poolt tähtpäevaks täitmata maksukohustuselt krediidasutuse moratooriumi ajaks;
- 2) maksukohustuslase pankroti väljakuulutamisel;
- 3) tähtpäevaks täitmata maksukohustuselt, mille täitmine toimub vastavalt pankrotimenetluses kinnitatud ja kehtivale kompromissile;
- 4) pärandvaraga seotud tähtpäevaks täitmata maksukohustuselt pärandi avanemisest kuni pärandvara vastuvõtmiseni pärijate poolt.

(2) Intressi ei arvestata tähtpäevaks tasumata maksusummalt või selle osalt, mis on võrdne Maksuameti ja tema kohalike asutuste poolt maksukohustuslasele käesoleva seaduse või maksuseaduse alusel maksmisele või tagastamisele kuuluva summaga.

(3) Kui maksuseaduses ei ole sätestatud teisiti, siis intressinõuet ei esitata, kui intressisumma on väiksem kui 50 krooni.

(4) Kui maksuhaldur saatis maksukohustuslasest mitteolenevatel põhjustel käesoleva seaduse §-s 88 nimetatud maksuteate või maamaksuteate hiljem kui 30 päeva enne maksu tasumise tähtpäeva, ei arvestata maksuteates märgitud summa tasumisel pärast maksu tasumise tähtpäeva intressi sama arvu päevade eest, mille võrra maksuhaldur viivitas maksuteate saatmisega.

(5) Maksukohustuslase põhjendatud taotlusel ei arvesta maksuhaldur intressi enda poolt kirjalikult antud eksitava või vale teabe tõttu vähemdeklareeritud ja -tasutud maksusummalt või seadusega ettenähtust rohkem tagasi taotletud summalt, välja arvatud juhul, kui:

1) maksukohustuslane oli maksu deklareerimisel, tasumisel või tagastusnõude esitamisel teadlik, et teave on eksitav või vale;

2) maksukohustuslane põhjustas vale teabe väljastamise ähvarduse, sunni, maksuhaldurile eksitavate või valeandmete esitamise või muul ebaseaduslikul teel.

(6) Maksuhaldur võib jätta intressi arvestamata ja sisse nõudmata käesoleva seaduse §-s 100 sätestatud alustel.

12. peatükk TAGATIS

§ 120. Tagatis

(1) Maksuhalduril on õigus nõuda tagatise esitamist:

- 1) maksuvõla tasumise ajatamise korral (§ 111);
- 2) haldusakti täitmise peatamise korral (§ 107 lõige 5, § 146)
- 3) muudel seadusega ettenähtud juhtudel.

(2) Tagatist ei nõuta, kui nõue on alla 1000 krooni.

(3) Tagatist ei nõuta riigi-, valla- ja linnaasutuselt.

§ 121. Tagatise ulatus

Maksuhaldur määrab, kui suur tagatis tuleb esitada. Maksuhaldur lähtub tagatise ulatuse määramisel tagatava nõude ja võimaliku sundtäitmise kulude suurusest.

§ 122. Tagatise liigid

Kui maksuseaduses ei ole sätestatud teisiti, võib isik, kellel tekib tagatise esitamise kohustus, valida järgmiste tagatise liikide vahel:

- 1) käendus;
- 2) deposiidina maksuhalduri pangakontole makstud tagatissumma;
- 3) riigi, valla või linna kasuks seatud registerpant või hüpoteek.

§ 123. Käendus

(1) Käendaja võib olla isik, keda maksuhaldur käendajana aktsepteerib ja kes kohustub maksuhalduri nõudmise korral tasuma käenduslepingus märgitud summa.

(2) Maksuhalduril on õigus jätta käendaja aktsepteerimata, kui:

- 1) käendajal ei ole maksuvõla tagamiseks piisavalt vara;
- 2) summa, mille ulatuses tagatis esitatakse, ei ole maksuhalduri arvates piisav;
- 3) käendaja senise tegevuse, majandusliku seisundi või maine põhjal on küllaldane alus kahelda tema antava tagatise usaldusväärsuses.

§ 124. Pant

(1) Pant seatakse asjaõigusseaduses või kommertspandiseaduses (RT I 1996, 45, 848; 49, õiend; 1997, 48, 774; 2001, 93, 565) sätestatud korras.

(2) Riigi nimel kirjutab pandilepingule alla riiklike maksude maksuhalduri juht, juhi asetäitja või juhi volitatud isik. Valla või linna nimel kirjutab pandilepingule alla kohalike maksude maksuhalduri juht, tema asetäitja või juhi volitatud isik.

(3) Maksuhalduril on õigus jätta tagatiseks esitatav pant aktsepteerimata, kui pandi eseme väärtus ei ole maksuhalduri arvates võla tagamiseks piisav või pandi ese ei ole lihtsalt realiseeritav või toob kaasa üleliigseid halduskulusid.

(4) Kui pandi eseme väärtuse vähenemise tagajärjel sellest nõude tagamiseks enam ei piisa, on maksukohustuslane kohustatud esitama täiendava tagatise.

§ 125. Tagatise asendamine

(1) Tagatise esitanud isikul on õigus asendada see käesolevas seaduses või maksuseaduses lubatud teise tagatisega.

(2) Maksuhalduril on õigus nõuda tagatise asendamist, kui tagatise väärtus on vähenenud, tagatis ei ole enam piisav tekkinud või tekkida võiva maksuvõla tagamiseks.

(3) Maksuhalduril on õigus jätta asendustagatis aktsepteerimata, kui see ei ole võla tagamiseks piisav või usaldusväärne.

§ 126. Tagatise vabastamine

(1) Kui seaduse või määrusega ei ole sätestatud teisiti, vabastab maksuhaldur tagatise, kui:

- 1) nõuet, mille tagamiseks tagatis esitati, ei teki;
- 2) nõue, mille tagamiseks tagatis esitati, on lõppenud;
- 3) nõue, mille tagamiseks tagatis esitati, on kehtetuks tunnistatud või tühistatud.

(2) Tagatise vabastamisest teatatakse käendajale 10 päeva jooksul, arvates käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud asjaolu ilmnemisest. Registerpandi- või hüpoteegikanne kustutatakse seadusega sätestatud korras.

(3) Maksuhalduri pangakontole makstud tagatissumma vabastatakse 10 päeva jooksul, arvates vastava taotluse esitamisest, välja arvatud juhul, kui seaduse või määrusega on ette nähtud teisiti. Tagatissumma vabastamise taotluse võib esitada kolme aasta jooksul, arvates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolude ilmnemisest. Kui taotlust ei ole eelnimetatud tähtaja jooksul esitatud, võib maksuhaldur kanda tagatissumma riigieelarvesse.

(4) Maksukohustuslane võib taotleda tagatise vabastamata jätmist ning selle kasutamist teiste maksuhalduri ees tekkinud või tekkivate nõuete tagamiseks.

§ 127. Tagatise kasutamine

(1) Nõude pööramiseks käendaja vastu teatatakse käendajale käendatava poolt täitmata jäetud kohustusest. Kui käendaja ei ole asunud käendatava võlga tasuma ühe kuu jooksul maksuhalduri poolt teate saatmise päevast arvates, on maksuhalduril õigus pöörduda võla sissenõudmiseks hagiga kohtusse.

(2) Maksuhalduri pangakontole makstud tagatissumma arvestatakse tagatava nõude täitmatajätmise korral selle katteks. Kui tagatis on esitatud mitme nõude katteks, kohaldatakse nõuete rahuldamise järjekorrale käesoleva seaduse § 128 lõikes 5 sätestatud.

(3) Pandiga tagatud nõude täitmatajätmise korral on maksuhalduril õigus realiseerida tagatis täitemenetlust reguleerivates õigusaktides sätestatud korras.

13. peatükk SUNDTÄITMINE

1. jagu Maksuvõla sundtäitmine

§ 128. Sundtäitmine

(1) Maksuhaldur on kohustatud sisse nõudma maksukohustuslase poolt tasumata maksuvõla. Maksuvõla sundtäitmine toimub käesolevas peatükis ning täitemenetlust reguleerivates õigusaktides sätestatud korras. Maksukohustuslase pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse maksuvõlad pankrotiseaduses sätestatud korras.

(2) Maksuvõla sundtäitmine on lubatud, kui:

- 1) kohustuse täitmise tähtpäev on saabunud ning nõue on sissenõutav;

- 2) nõuet sisaldav haldusakt on maksukohustuslasele seadusega ettenähtud korras teatavaks tehtud;
- 3) maksuvõlg ei ole ajatatud;
- 4) maksuvõlg ei ole aegunud, kustutatud või muul alusel lõppenud;
- 5) haldusakti täitmist ei ole peatatud.

(3) Maksukohustuslase poolt deklareeritud ja tasumata jäetud maksusumma või maksuteate alusel tasumisele kuuluva maksusumma sundtäitmine on lubatud alles pärast seda, kui maksukohustuslasele on antud vähemalt üks kord tähtaeg maksuvõla tasumiseks koos hoiatusega kohustuse tähtajal täitmatajätmise tagajärgede kohta (§ 129).

(4) Maksuhaldur võib nõuda sisse ka enda määratud trahvid ja muud käesolevast seadusest tulenevad rahalised kohustused, sealhulgas asendustäitmise kulud ja sunniraha, samuti tõlgi, eksperdi või kolmanda isiku kohustuste täitmise kulud, kui need tuleb seaduse kohaselt tasuda maksukohustuslasel. Sellisel juhul kohaldatakse eelnimetatud nõuete sundtäitmisel maksuvõla sundtäitmise kohta sätestatud. Kui kulude või sunniraha tasumiseks kohustatud isikul ei ole maksuvõlga või kui maksuhaldur ei ole asunud selle sundtäitmisele, võib maksuhaldur pöörduda eelnimetatud nõuete sundtäitmiseks vastava taotlusega kohtutäituri poole.

(5) Maksuhaldur nõuab esmajärjekorras sisse maksusumma, seejärel intressi. Kui koos maksuvõlga sundtäidetakse ka muid käesolevast seadusest tulenevaid rahalisi kohustusi, nõutakse võlad sisse käesoleva seaduse § 109 lõikes 1 sätestatud järjekorras. Kui sundtäitmise tulemusel saadud rahast ei piisa kõigi maksunõuete rahuldamiseks, arvestatakse sundtäitmise tulemusel laekunud summad erinevate maksude katteks võrdeliselt nende osas olevate nõuete suurusega.

(6) Kui kohtutäituri poolt läbiviidud sundtäitmise tulemusel saadud rahast ei piisa kõigi nõuete rahuldamiseks, arvestatakse laekunud summad kõigepealt täitekulude ja kohtutäituri tasu katteks, seejärel rahuldatakse nõuded käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud järjekorras.

(7) Riikliku maksu haldur võib sundkorras sisse nõuda valla- või linnaasutuste riikliku maksu võlga. Riigiasutuse maksuvõla korral pöördatakse asja lahendamiseks riigiasutuse üle teenistuslikku järelevalvet teostava haldusorgani poole.

(8) Maksuhalduril on õigus loobuda sundtäimisest, kui sundtäimisega seotud kulud ületavad sissenõutava summa või summa sissenõudmine on maksukohustuslase maksejõuetuse tõttu lootusetu ning pankrotiavalduse esitamine ei ole otstarbekas.

§ 129. Sundtäitmise hoiatus

(1) Maksuhalduril on õigus anda maksukohustuslasele korraldus tasuda maksuvõlg 10 päeva jooksul korralduse saamise päevast arvates.

(2) Maksuhalduril on õigus anda maksukohustuslasele korraldus tasuda maksuvõlg 48 tunni jooksul korralduse kättetoimetamisest arvates, kui maksuhalduril on põhjendatud kahtlus, et võla sissenõudmisega viivitamine korral muutub võla sissenõudmine võimatuks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 või 2 alusel tehtud korraldusesse märgitakse lisaks käesoleva seaduse §-s 46 sätestatule hoiatus sundtäitmise algatamise kohta, kui kohustust ei täideta tähtaegselt.

(4) Kui maksuvõla tasumise eest vastutab solidaarselt mitu isikut, võib maksuhaldur anda neile ühise korralduse.

§ 130. Maksuhalduri täitetoimingud

(1) Kui maksukohustuslane ei ole maksuvõlga tasunud maksuhalduri poolt käesoleva seaduse § 129 alusel, maksuotsuses või vastutusotsuses määratud tähtaja jooksul, alustab maksuhaldur võla sundkorras sissenõudmist. Maksuhalduril on õigus sooritada järgmisi toiminguid:

- 1) taotleda kinnisasja võõrandamise keelumärke kandmist kinnistusraamatusse;
- 2) taotleda ehitise kui vallasasja võõrandamise keelumärke kandmist hooneregistrisse;
- 3) taotleda sõiduvahendi võõrandamise keelumärke kandmist vastavasse registrisse;
- 4) taotleda laeva võõrandamise keelumärke kandmist laevakinnistusraamatusse;
- 5) anda korraldus väärtpaberite või väärtpaberikonto blokeerimiseks vastavalt Eesti väärtpaberite keskregistri seaduses (RT I 2000, 57, 373; 2001, 48, 268; 79, 480; 89, 532; 93, 565; 2002, 23, 131) sätestatule;
- 6) pöörata sissenõue rahalistele nõuetele ja varalistele õigustele käesoleva seadusega või täitemenetlust reguleerivate õigusaktidega sätestatud korras.

(2) Maksuhaldur võib maksuvõla sissenõudmiseks pöörduda kohtutäituri poole, kui maksuhalduri poolt käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 6 alusel sooritatud toimingud ei ole andnud tulemusi. Maksuhalduri alustatud täitemenetluse jätkamise korral kohtutäituri poolt ei tule teha võlgnikule uut hoiatust. Täitemenetluse jätkamise korral kohtutäituri poolt jäävad maksuhalduri kohaldatud keelumärged ja arestid kehtima.

§ 131. Pangakonto arestimine

(1) Maksuhalduril on õigus anda krediidasutusele korraldus arestida võlgniku pangakonto või kanda tema pangakontolt raha üle maksuhalduri pangakontole maksuvõla summa suuruses.

(2) Krediidasutus on kohustatud maksuhalduri korralduse maksukohustuslase pangakonto arestimise kohta viivitamata täitma. Kui pangakontol olev summa on maksuhalduri korralduse järgi ülekandmisele kuuluvast summast väiksem, on krediidasutus kohustatud täitma maksuvõla ülekandmise korralduse maksukohustuslase pangakontol oleva summa ulatuses ning edaspidistel laekumistel võlgniku pangakontole kandma raha üle maksuhalduri pangakontole kuni korralduses märgitud summa tasumiseni, välja arvatud juhul, kui maksuhaldur on andnud loa avada arestitud pangakonto.

(3) Füüsilise isiku maksuvõla sissenõudmisel või tema pangakonto arestimisel ei kuulu maksuhalduri poolt igakuisele sissenõudmisele ega arestimisele ühe kuupalga alammäära suurune summa iga võlgniku poolt ülalpeetava perekonnaliikme kohta.

(4) Arestitud pangakontolt võib väljamakseid teha ainult maksuhalduri loal. Arestitud pangakonto avatakse maksuhalduri loal. Maksuhaldur teeb korralduse pangakonto aresti alt vabastada kolme tööpäeva jooksul, arvates maksuvõla tasumisest.

(5) Krediidasutusel on keelatud avada pangakontot maksukohustuslasele, kelle pangakonto arestimise kohta on saadud maksuhalduri korraldus.

(6) Krediidasutus edastab maksukohustuslase pangakonto arestimise korral viivitamata korralduse teinud maksuhaldurile posti teel või elektrooniliselt järgmised andmed:

- 1) korralduse vastuvõtmise kuupäev ja kellaaeg;
- 2) korralduse vastuvõtnud töötaja nimi ja ametinimetus;
- 3) pangakonto arestimise kuupäev ja kellaaeg;
- 4) pangakonto jääk pangakonto arestimise hetkel.

§ 132. Sundtäitmise aegumine

(1) Maksuvõla sundtäitmise aegumistähtaeg on seitse aastat. Aegumistähtaeg algab kohustuse täitmise tähtpäeva saabumise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist. Maksuotsuse või vastutusotsuse alusel sissenõutava maksuvõla sundtäitmise aegumistähtaeg algab maksuotsuse või vastutusotsuse kättetoimetamise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist. Muude maksuhalduri poolt sissenõutavate rahaliste kohustuste sundtäitmise aegumistähtaeg on üks aasta, arvates nõude esitamise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

(2) Käesoleva seaduse § 115 lõikes 3 nimetatud intressinõude sundtäitmise aegumistähtaeg on üks aasta, arvates selle esitamise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

(3) Aegumisega lõpevad maksukohustus ja sellega seotud kõrvalkohustused.

(4) Aegumine katkeb:

- 1) maksude tasumise tähtaja pikendamise korral;
- 2) maksuvõla tasumise ajatamise korral;
- 3) pankrotiavalduse esitamise korral;
- 4) maksuvõla sissenõudmiseks täitemenetluse alustamise korral.

(5) Uue aegumistähtaja kulgemist hakatakse arvestama aegumise katkemise aluse äralangemise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

(6) Aegumise katkemine kehtib ainult selle summa osas, millega on seotud aegumise katkemise põhjustanud asjaolu.

(7) Maksuvõla sundtäitmine ei ole lubatud pärast käesolevas paragrahvis sätestatud tähtaja möödumist.

§ 133. Maksuhalduri pädevus riigi, valla või linna esindajana likvideerimis-, pankroti- ja kohtumenetluses

(1) Maksuvõlgade sissenõudmisel likvideerimis-, pankroti- ja kohtumenetluses esindab riiki riiklike maksude maksuhaldur. Riigi esindaja kõigi riiklike maksudega seotud nõuete puhul on see maksuhaldur, kelle poolt esitatav nõue on suurem. Kui nõuded on võrdsed, esindab riiki Maksuamet.

(2) Maksuvõlgade sissenõudmisel likvideerimis-, pankroti- ja kohtumenetluses esindab valda või linna maksuhalduri volitustega valla või linna ametiasutus või Maksuameti kohalik asutus vastavalt talle kohalike maksude seaduse alusel sõlmitud halduslepingus üleantud pädevusele.

(3) Maksuhaldur võib esitada avalduse maksukohustuslase pankroti väljakuulutamiseks pärast seda, kui maksuhalduri või kohtutäituri poolt sooritatud täitetoimingute tulemusel ei ole õnnestunud maksuvõlga sisse nõuda.

§ 134. Sundtäitmine rahvusvahelise ametiabi korras

(1) Maksuhaldur võib käesolevas jaos sätestatud volitusi kasutada ka rahvusvahelise ametiabi osutamiseks, kui välisriigi pädevad ametivõimud on pöördunud Eesti Vabariigi pädevate ametivõimude poole taotlusega Eestis elava või asuva või Eestis vara omava maksukohustuslase maksukohustuse või sellega seotud kõrvalkohustuste sundtäitmiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul toimub sundtäitmine välisriigi poolt esitatud täitedokumendi alusel, millest peavad selguma nõude suurus ja kehtivus. Maksukohustuslasele välisriigis tekkinud maksuvõla sundtäitmise kohta hoiatuse tegemisel teatab maksuhaldur, et täitmise aluseks oleva haldusakti vaidlustamiseks tuleb vaie või kaebus esitada välisriigi pädevatele ametivõimudele.

2. jagu Mitterahaliste kohustuste täitmise tagamine

§ 135. Sunnivahendite rakendamine

(1) Käesoleva seaduse §-des 67, 71 ja 91 või maksuseaduses ettenähtud sunniraha ja asendustäitmise suhtes kohaldatakse asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud, arvestades käesolevas seaduses või maksuseaduses sätestatud erisusi. Sunnivahendit võib kuni haldusaktiga taotletava eesmärgi saavutamiseni korduvalt rakendada.

(2) Sunnivahendi rakendamise võib peatada halduskohtunik halduskohtumenetluse seadustikus (RT I 1999, 31, 425; 33, õiend; 40, õiend; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355) sätestatud korras või haldusakti andnud maksuhaldur põhjendatud taotluse alusel. Maksuhaldur võib sunnivahendi rakendamise edasi lükata ja teha uue hoiatuse, milles määrab haldusakti täitmiseks uue tähtaja. Maksuhaldur ei või sunnivahendi rakendamist edasi lükata rohkem kui kaheks kuuks. Sunnivahendi rakendamise muutmise otsus toimetatakse kätte käesoleva seaduse 4. peatükis sätestatud korras.

(3) Sunniraha ja asendustäitmise kulud nõutakse sundkorras sisse vastavalt käesoleva seaduse § 128 lõikes 4 sätestatule.

§ 136. Sunnivahendi rakendamise hoiatus

(1) Isikule, kelle suhtes soovitakse sunnivahendit kasutada, antakse kohustuse täitmiseks tähtaeg ja teda hoiatatakse, et kohustuse tähtpäevaks täitmatajätmise korral võidakse rakendada sunnivahendeid.

(2) Hoiatus vormistatakse kirjalikult. Hoiatuse võib teha ka haldusaktis, mille täitmise tagamiseks sunnivahendit rakendatakse.

(3) Hoiatuses peab olema märgitud:

- 1) isiku nimi ja aadress, kellele hoiatus tehakse;
- 2) viide haldusaktile, millega pandud kohustuse täitmatajätmise korral sunnivahendit rakendatakse;
- 3) kohustuse vabatahtliku täitmise tähtpäev, välja arvatud teatud tegevusest hoidumise kohustuse korral;
- 4) kohustuse tähtpäevaks täitmata jätmise korral rakendatava sunnivahendi liik, sunniraha puhul selle suurus;
- 5) hoiatuse teinud maksuhalduri nimetus;
- 6) allkirja andmiseks pädeva ametiisiku ees- ja perekonnanimi ning allkiri;
- 7) hoiatuse tegemise kuupäev.

(4) Kui maksuhaldur kavatseb sama kohustuse täitmise tagamiseks kasutada mitut sunnivahendit, tuleb märkida sunnivahendite võimaliku rakendamise järjekord ja rakendamise alustamise kuupäevad. Uut sunnivahendit võib maksuhaldur rakendada alles siis, kui esialgse sunnivahendiga ei ole haldusakti täitmist saavutatud.

(5) Kui maksuhaldur tahab rakendada üht liiki sunnivahendit mitme kohustuse täitmise tagamiseks, märgitakse hoiatuses sunnivahend iga kohustuse kohta eraldi.

(6) Kui haldusaktiga kohustatakse isikut tegevusetusele või taluma maksuhalduri poolt sooritatavaid toiminguid, võib hoiatada, et igakordse kohustuse täitmatajätmise korral võidakse sunnivahendit uuesti rakendada.

14. peatükk

VAIDEMENETLUS

§ 137. Vaide esitamise õigus

(1) Maksukohustuslane või muu menetlusosaline, kes leiab, et maksuteate, maksuotsuse, vastutusotsuse, korralduse või muu maksuhalduri haldusaktiga on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib taotleda selle haldusakti kehtetuks tunnistamist, muutmist või uue haldusakti väljaandmist.

- (2) Menetlusosalisel on õigus vaidlustada ka:
- 1) viivitust;
  - 2) tegevusetust;
  - 3) ametiisiku või eksperdi taandamisest keeldumist;
  - 4) haldusakti andmise taotluse tagastamist;
  - 5) muid maksuhalduri toiminguid.

(3) Vaie Tolliameti haldusakti või toimingu peale esitatakse Tolliametile. Vaie Maksuameti kohaliku asutuse haldusakti või toimingu peale esitatakse Maksuametile tema kohaliku asutuse kaudu.

(4) Käesolevas peatükis sätestatud kohaldatakse kohalike maksude maksuhaldurite haldusaktide ja toimingute peale esitatud vaiete lahendamisel kohalike maksude seaduses sätestatud erisustega.

§ 138. Vaide esitamise tähtaeg

(1) Vaie haldusakti peale tuleb esitada 30 päeva jooksul, arvates haldusakti teatavaks tegemise või kättetoimetamise päevast.

(2) Vaie toimingu peale tuleb esitada 10 päeva jooksul, arvates päevast, mil vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või pidi teada saama.

§ 139. Vaidele esitatavad nõuded

(1) Vaie esitatakse kirjalikult.

(2) Vaides märgitakse:

- 1) haldusorgani nimetus, kellele vaie on esitatud;
- 2) vaide esitaja nimi või nimetus, postiaadress ja sidevahendite numbrid;
- 3) vaidlustatava haldusakti nimetus ja selle andmise kuupäev või toimingu aeg;
- 4) vaidlustatava haldusakti või toimingu sisu;
- 5) põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi;
- 6) vaide esitaja selgelt väljendatud taotlus;
- 7) vaide esitaja kinnitus selle kohta, et selles asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust;
- 8) vaidele lisatud dokumentide loetelu.

(3) Vaidele kirjutab alla selle esitaja või tema esindaja. Vaide esitaja esindaja lisab volitust tõendava dokumendi, kui seda ei ole esitatud varem.

(4) Vaidele lisatakse asjasse puutuvad dokumendid. Kui dokumentide esitamine ei ole võimalik, tehakse vaides viide nende asukohale.

§ 140. Vaide tähtaja ennistamine

Vaide esitamise tähtaja võib ennistada käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud tingimustel.

§ 141. Vaide tagasivõtmine

(1) Vaide esitajal on õigus enne otsuse tegemist vaie tagasi võtta. Vaide tagasivõtmise teade esitatakse kirjalikult või suuliselt. Maksuhaldur protokollib suulise tagasivõtmise ning protokollile võetakse vaide tagasivõtja allkiri.

(2) Vaide tagasivõtmine ei takista uue vaide esitamist vaide esitamise tähtaja jooksul.

§ 142. Puudused vaides

Kui vaie ei vasta käesoleva seaduse §-s 139 sätestatud nõuetele, juhhib maksuhaldur, kellele vaie esitati, vaide esitaja tähelepanu selles esinevatele puudustele ning määrab vajaduse korral vaide esitanud isikule kuni kümnapäevase tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

§ 143. Vaide tagastamine

(1) Vaie tagastatakse, kui:

- 1) vaide esitajal puudub vaide esitamise õigus;

- 2) vaide esitaja ei ole määratud tähtaja jooksul vaide puudusi kõrvaldanud;
- 3) vaide esitamise tähtaeg on möödunud ning seda ei ennistata;
- 4) selles asjas on jõustunud kohtuotsus;
- 5) selles asjas toimub kohtumenetlus.

(2) Kui vaie ei kuulu haldusorgani pädevusse, tagastab haldusorgan vaide ja selgitab, kuhu isik peab pöörduma, või edastab vaide pädevale haldusorganile, teatades sellest vaide esitajale.

(3) Vaide tagastamisest teatatakse isikule kirjaliku otsusega seitsme päeva jooksul pärast vaide esitamist koos põhjuste äratoomisega ning selgitusega edasikaebamise korra kohta.

§ 144. Vaide tagastamise vaidlustamine

(1) Maksuameti kohaliku asutuse tehtud vaide tagastamise otsuse peale võib vaide esitaja esitada Maksuametile kaebuse. Tolliameti tehtud vaide tagastamise otsuse peale esitatakse kaebus Tolliametile.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asutus leiab, et vaide tagastamine ei ole põhjendatud, võtab ta vaide vastu.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asutus leiab, et kaebus vaide tagastamise peale ei ole põhjendatud, jätab ta kaebuse rahuldamata ja tagastab vaide.

(4) Vaide tagastamise peale esitatud kaebuse rahuldamata jätmisest teatatakse isikule kirjaliku otsusega seitsme päeva jooksul pärast kaebuse esitamist koos põhjuste äratoomisega ning selgitusega edasikaebamise korra kohta.

§ 145. Vaide edastamine

(1) Kui vaie vastab käesolevas seaduses sätestatud nõuetele, edastab Maksuameti kohalik asutus vaide koos vajalike dokumentidega ning omapoolse kirjaliku seisukohaga seitsme päeva jooksul Maksuametile.

(2) Kui haldusakti andnud Maksuameti kohalik asutus leiab, et vaie on põhjendatud, võib ta selle ise rahuldada.

§ 146. Haldusakti täitmise peatamine

(1) Vaide esitamine ei peata vaidlustatava haldusakti täitmist, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud juhtudel.

(2) Käesoleva seaduse § 61 või 62 alusel kolmandale isikule antud korralduste täitmine peatub kuni selles asjas lõpliku lahendi jõustumiseni.

(3) Vaiet lahendav asutus võib haldusakti täitmise peatada, kui see on vajalik. Maksukohustuslase taotlusel haldusakti täitmise peatamise korral on maksuhalduril õigus nõuda maksukohustuslaselt tagatise esitamist, kui peatatav haldusakt sisaldab rahalist kohustust. Tagatis esitatakse ja aktsepteeritakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 120-127 sätestatule.

§ 147. Vaide läbivaatamine

(1) Vaide läbivaatamisel kontrollitakse haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust.

(2) Vaiet läbivaatav maksuhaldur:

- 1) nõuab vajaduse korral asjaomaselt haldusorganilt välja haldusakti kohta käivad dokumendid;
- 2) teostab vajaduse korral paikvaatlust;
- 3) kaasab vajaduse korral eksperdi või spetsialisti;
- 4) nõuab vajaduse korral kirjalikke selgitusi haldusakti andnud haldusorganilt;
- 5) kuulab ära asjast huvitatud isikute seletused;
- 6) lahendab haldusakti täitmise peatamise küsimusi;
- 7) sooritab muid seadusega sätestatud toiminguid.

(3) Vaie vaadatakse läbi 30 päeva jooksul, arvates selle vastuvõtmisest vaiet lahendava maksuhalduri poolt.

(4) Vaide täiendava uurimise vajaduse korral võib vaiet läbivaatav maksuhaldur vaide läbivaatamise tähtaega kirjaliku otsusega pikendada kuni kümne päeva võrra.

(5) Vaiet läbivaatav maksuhaldur võib vaide esitajalt vajaduse korral nõuda täiendavate tõendite esitamist. Sellisel juhul vaadatakse vaie läbi viie päeva jooksul, arvates tõendite esitamisest, kuid maksuhalduril ei ole kohustust vaiet läbi vaadata varem, kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tähtaja jooksul.

§ 148. Maksuhalduri volitused vaide läbivaatamisel

(1) Vaide sisulise lahendamise korral on maksuhalduril õigus:

- 1) rahuldada vaie ja tunnistada haldusakt kas täielikult või osaliselt kehtetuks ning kõrvaldada haldusakti faktilised tagajärjed;
- 2) anda haldusakt, sooritada toiming või teha asjas uus sisuline otsus;
- 3) teha haldusakti andnud asutusele ettekirjutus haldusakti andmiseks, toimingu sooritamiseks või asja uuesti otsustamiseks;
- 4) taastada toimingu tegemisele eelnenud olukord või teha see ülesandeks toimingu sooritanud asutusele;
- 5) jätta vaie rahuldamata.

(2) Kui vaide kohta tehtav haldusakti kehtetuks tunnistamise või muutmise otsus puudutab kolmanda isiku õigusi, tuleb talle enne otsuse tegemist anda võimalus esitada selgitusi ja vastuväiteid.

(3) Kui vaide esitanud isik on esitanud või esitab vaide läbivaatamise tähtaja jooksul selles asjas kaebuse kohtusse, on maksuhalduril õigus vaie tagastada ning jätta vaideotsus tegemata.

§ 149. Vaideotsus

(1) Vaideotsus vormistatakse kirjalikult ja selles märgitakse ka resolutsioon vaide lahendamise kohta. Vaideotsus toimetatakse vaide esitajale ja vaidemenetlusse kaasatud kolmandale isikule kätte käesoleva seaduse 4. peatükis sätestatud korras.

(2) Vaide rahuldamise korral ei ole maksuhaldur kohustatud vaideotsust vormistama, vaid teeb soovitud toimingu või haldusakti muudatuse.

(3) Vaide rahuldamata jätmise korral peab vaideotsus lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõuetele olema põhjendatud ja sisaldama selgitust edasikaebamise korra kohta.

§ 150. Tõendamiskoormus

(1) Maksuteates või maksuotsuses määratud maksusumma vaidlustamise korral lasub maksukohustuslasel kohustus tõendada, et maksusumma määrati valesti.

(2) Määratud maksusumma vaidlustamise korral maksukohustuslase poolt on maksuhalduril tõendamiskoormus nende tõendite osas, mida valdab ainult maksuhaldur.

§ 151. Edasikaebamise õigus

(1) Maksukohustuslasel või muul menetlusosalisel, kelle taotlus jäi vaidemenetluses rahuldamata või kelle õigusi vaidemenetluses rikuti, on õigus pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse. Kui asjas on tehtud vaideotsus, esitatakse kohtusse kaebus vaideotsuse peale.

(2) Maksukohustuslane või muu menetlusosaline võib vaidemenetluse igas staadiumis pöörduda asja lahendamiseks kohtusse. Kohtusse võib pöörduda ka vaiet esitamata.

15. peatükk MAKSUÕIGUSRIKKUMISTE EEST KOHALDATAVAD KARISTUSED

§ 152. Maksude väärarvutus

(1) Maksudeklaratsioonis või muus maksuhaldurile esitatud dokumendis maksuarvutuse või valeandmete esitamise eest, kui selle tulemusel tasumisele kuuluv maksusumma on väiksem maksuseaduse alusel tasumisele kuuluvast summast või tagastamisele, hüvitamisele või tasaarvestamisele kuuluv summa on suurem seaduse kohaselt tagastamisele, hüvitamisele või tasaarvestamisele kuuluvast summast, - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 153. Maksusumma kinni pidamata jätmine

(1) Maksumaksjale tehtavatelt väljamaksetelt maksuseaduses ettenähtud maksu kinni pidamata jätmise või kinnipeetud maksusumma mittetäieliku või mitteõigeaegse tasumise eest maksuhalduri pangakontole - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 154. Maksuhalduri tegevuse takistamine

(1) Maksudeklaratsiooni, dokumentide, asjade või muu teabe tähtpäevaks esitamata jätmise, maksuhalduri juures enda registreerimata jätmise, maksuhaldurile valeandmete, teadvalt ebaõigete dokumentide esitamise, arvestuse pidamise nõuete eiramise, maksuhalduri korralduse täitmatajätmise või muul viisil maksuhalduri tegevuse takistamise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärteo eest ei karistata, kui isikule on tehtud sunniraha kohaldamise hoiatus.

§ 155. Aktsiisiga maksustatavate kaupadega seotud eeskirjade rikkumine

(1) Aktsiisiseaduses ja selle seaduse alusel antud määruses sätestatud nõuete kohaselt pakendamata või märgistamata kaupade edasitoimetamise, hoidmise, ladustamise või nendega kauplemise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 40 000 krooni.

§ 156. Mõõtu või tõkendi rikkumine

(1) Maksuseaduse või käesoleva seaduse alusel paigaldatud mõõtu või tõkendi rikkumise, maksuhalduri loata asendamise, kõrvaldamise või muu tegevuse eest, mis ei võimalda mõõtu või tõkendi otstarbekohast rakendamist, ζ karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 40 000 krooni.

§ 157. Maksumärgita mänguautomaadi või mängulauaga hasartmängu korraldamine

(1) Vastava maksustamisperioodi maksumärgita mänguautomaadi või mängulauaga hasartmängu korraldamise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 158. Raskeveokimaksu seadusest tuleneva kohustuse rikkumine

(1) Raskeveokimaksu seadusest (RT I 2000, 81, 515) tulenevate nõuete kohaselt veoauto registreerimistunnistuse ümbervormistamata jätmise või ümbervormistamata jäetud registreerimistunnistusega raskeveoki kasutamise eest - karistatakse veoauto omanikku või valdajat rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 krooni.

§ 159. Tõendi väljastamata jätmine

(1) Maksumaksjale tehtud väljamaksetelt kinnipeetud või tasutud maksu kohta tõendi väljastamata jätmise eest, kui selline kohustus on väljamakse tegijale pandud seadusega, - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 7000 krooni.

§ 160. Karistuse määramise aegumine

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegu on aegunud, kui teo toimepanemisest kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni on möödunud kolm aastat. Jätkuva väärteo korral arvutatakse aegumise tähtaega viimase teo toimepanemise päevast arvates. Vältava väärteo korral arvutatakse tähtaega vältava teo lõppemisest. Väärteo aegumine peatub vastavalt karistusseadustikus sätestatule.

§ 161. Karistusest vabastamine

Isik vabastatakse täielikult või osaliselt karistusest, kui ta enne selles asjas revisjoni või maksuõigusrikkumise menetluse alustamist esitas maksuhaldurile kirjalikult andmed käesolevas peatükis sätestatud õigusrikkumise tulemusel tasumata jäänud maksusumma kohta.

§ 162. Meneflus ja trahvide laekumine

(1) Käesolevas peatükis sätestatud väärteudele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid, arvestades käesolevas peatükis sätestatud erisusi.

(2) Käesolevas peatükis sätestatud väärteto kohtuväline menetleja on:

- 1) Maksuamet või tema kohalik asutus;
- 2) Tolliamet;
- 3) kohalike maksude maksuhaldur (kohalike maksude osas).

(3) Riiklike maksude maksuhalduri määratud trahvid laekuvad riigile, kohalike maksude maksuhalduri määratud trahvid laekuvad kohalikule omavalitsusele.

16. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 163. Käesoleva seaduse kohaldamine enne selle jõustumist tekkinud maksukohustustele

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist tekkinud maksukohustusega seotud maksusumma määramisel ja enamikse tagastamisel kohaldatakse käesolevas seaduses sätestatud.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist tähtpäevaks tasumata maksusummalt arvestatakse kuni selle seaduse jõustumiseni intressi kuni käesoleva seaduse jõustumiseni kehtinud maksukorralduse seaduse (RT I 1994, 1, 5; 2000, 45, 279; 55, 365; 84, 533 ja 534; 2001, 17, 76; 43, 242; 48, 266; 56, 335; 59, 360; 65, 378; 88, 531) alusel kehtestatud määras.

(3) Käesolevas seaduses maksuteate, maksuotsuse ja vastutusotsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta sätestatud kohaldatakse ka kuni käesoleva seaduse jõustumiseni kehtinud maksukorralduse seaduse §-de 21, 22, 23¹ ja 40 alusel tehtud ettekirjutuste, otsuste ja maksuteadete muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele.

§ 164. Enne käesoleva seaduse jõustumist tekkinud maksuvõlgade sissenõudmine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist tekkinud maksuvõlg nõutakse sisse käesolevas seaduses sätestatud korras. Enne käesoleva seaduse jõustumist alustatud sissenõudmist võib jätkata käesolevas seaduses sätestatud korras.

(2) Kuni käesoleva seaduse jõustumiseni kehtinud maksukorralduse seaduse alusel garandile maksusumma tasumiseks tehtud ettekirjutuste sundtäitmisele kohaldatakse käesolevas seaduses vastutusotsuse sundtäitmise kohta sätestatud.

§ 165. Aegumise sätete kohaldamine

(1) Käesolevas seaduses aegumise peatumise (§ 99) ja katkemise (§ 132 lõiked 4-6) kohta sätestatud kohaldatakse enne käesoleva seaduse jõustumist kulgema hakanud aegumise suhtes, kui aegumise peatumise või katkemise põhjustanud asjaolu tekkis pärast käesoleva seaduse jõustumist.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist tekkinud maksukohustusele, mille puhul ei ole seadusega sätestatud maksudeklaratsiooni esitamise kohustust, kohaldatakse käesoleva seaduse § 98 lõikes 2 sätestatud aegumistähtaega, arvates käesoleva seaduse jõustumisest.

(3) Maksusummalt või isikule alusetult tagastatud summalt, mis on tasutud või tasaarvestatud enne käesoleva seaduse jõustumist, on intressi arvestamise aegumistähtaeg üks aasta käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

§ 166. Vaidluste lahendamine

Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud vastulaused ja kaebused lahendatakse enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud maksukorralduse seaduses sätestatud korras.

§ 167. Juriidiliste isikute karistamine enne karistusseadustiku jõustumist toimepandud teo eest

(1) Juriidilist isikut karistatakse enne karistusseadustiku jõustumist ning pärast maksukorralduse seaduse kehtetuks tunnistamist toime pandud maksuõigusrikkumiste eest vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2-13 sätestatule.

(2) Deklaratsiooni tähtpäevaks esitamata jätmise, arvestuse pidamise nõuete rikkumise, maksuhalduri juures registreerimata jätmise, registreerimiseks esitatud andmete muutmise teatamata jätmise või maksuhaldurile dokumentide esitamata jätmise eest määratakse rahaträhv kuni 10 000 krooni.

(3) Maksuhalduri korraldusel paigaldatud mõõturi või tõkendi rikkumise, kõrvaldamise või asendamise või muu tegevuse eest, mis ei võimalda mõõturi või tõkendi otstarbekohast rakendamist, või maksuhalduri tegevuse takistamise eest maksude tasumise õigsuse kontrollimisel, tasumisele kuuluva maksusumma määramisel või maksuvõla sissenõudmisel või maksuhalduri sellekohase haldusakti täitmata jätmise eest määratakse rahaträhv kuni 20 000 krooni.

(4) Maksuseaduses ettenähtust väiksema maksusumma või maksuseaduses ettenähtust suurema tagastamisele kuuluva maksusumma näitamise eest maksudeklaratsioonis või muus maksuhaldurile esitatud dokumendis määratakse rahatrahv kuni 40 protsenti summast, mille võrra maksumaksja näidatud maksusumma on väiksem maksuseaduse järgi tasumisele kuuluvast maksusummast või maksumaksja näidatud tagastamisele kuuluv maksusumma on suurem maksuseaduse järgi tagastamisele kuuluvast maksusummast.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tegevuse eest, kui see pandi toime tahtlikult, määratakse rahatrahv kuni 100 protsenti summast, mille võrra maksumaksja näidatud maksusumma on väiksem maksuseaduse järgi tasumisele kuuluvast maksusummast või maksumaksja näidatud tagastamisele kuuluv maksusumma on suurem maksuseaduse järgi tagastamisele kuuluvast maksusummast.

(6) Kinnipidamisele kuuluva maksu kinni pidamata või tasumata jätmise eest määratakse rahatrahv kuni 100 protsenti tähtaegselt tasumata jäänud maksusummast.

(7) Krediidiasutusele, kes ei täida maksuhalduri korraldust pangakonto arestimise kohta, määratakse rahatrahv maksumaksja poolt tähtpäevaks tasumata maksusumma ulatuses, kuid mitte üle maksumaksja pangakontol arestimise hetkel olnud summa.

(8) Vastava maksustamisperioodi maksumärgita mänguautomaadiga hasartmängu korraldamise eest määratakse rahatrahv kuni 50 000 krooni iga mängukohas paikneva maksumärgita mänguautomaadi kohta.

(9) Vastava maksustamisperioodi maksumärgita mängulauaga hasartmängu korraldamise eest määratakse rahatrahv kuni 100 000 krooni iga mängukohas paikneva maksumärgita mängulaua kohta.

(10) Sigarettidega kauplemise eest nende müügipakendile kinnitatud maksumärgile trükitud hinnast kõrgema hinnaga määratakse rahatrahv 5000 kuni 40 000 krooni.

(11) Raskeveokimaksu seadusest (RT I 2000, 81, 515) tulenevate nõuete kohaselt veoauto registreerimistunnistuse ümber vormistamata jätmise või ümber vormistamata jäetud registreerimistunnistusega raskeveoki kasutamise eest määratakse veoauto omanikule või valdajale rahatrahv kuni 20 000 krooni.

(12) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2-11 sätestatud maksuõigusrikkumise asja arutamise ja karistuse määramise õigus on maksuhalduri peadirektoril, tema asetäitjal, maksuhalduri kohaliku asutuse direktoril ja peadirektori või kohaliku asutuse direktori poolt volitatud isikul. Kohalike maksude seaduse rikkumise asja arutamise ja karistuse määramise õigus on volikogu poolt volitatud ametnikul. Maksuõigusrikkumise asja arutamisel ning karistuse määramisel järgitakse haldusõiguserikkumiste seadustikus toodud menetluskorda, juhindudes käesoleva paragrahvi lõikes 13 toodud tähtaegadest.

(13) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2-11 sätestatud maksuõigusrikkumise eest võib halduskaristuse määrata mitte hiljem kui kolme aasta jooksul teo toimepanemisest.

§ 168. Kriminaalkoodeksi alusel maksukuriteos süüdimõistetud isiku vastutus maksuvõla tasumise eest

Isik, kes on süüdi mõistetud kriminaalkoodeksi (RT 1992, 20, 287 ja 288; RT I 2001, 73, 452; 85, 510; 87, 526) §-s 148¹ sätestatud kuritegude toimepanemises, vastutab tema poolt toimepandud kuriteo tagajärjel tekkinud maksuvõla eest vastavalt käesoleva seaduse § 41 lõikes 1 sätestatule ning maksuhaldur võib teha vastutusotsuse, millega kohustatakse isikut maksuvõlga tasuma.

§ 169. Maksukorralduse seaduse kehtetuks tunnistamine

Maksukorralduse seadus (RT I 1994, 1, 5; 2000, 45, 279; 55, 365; 84, 533 ja 534; 2001, 17, 76; 43, 242; 48, 266; 56, 335; 59, 360; 65, 378; 88, 531) tunnistatakse kehtetuks.

§ 170. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 1. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 30 punkt 2 jõustub Eesti Euroopa Liiduga liitumise hetkest.

(3) Käesoleva seaduse §-d 152-160 ja 162 jõustuvad karistusseadustiku jõustumise päeval.

Riigikogu esimees Toomas SAVI